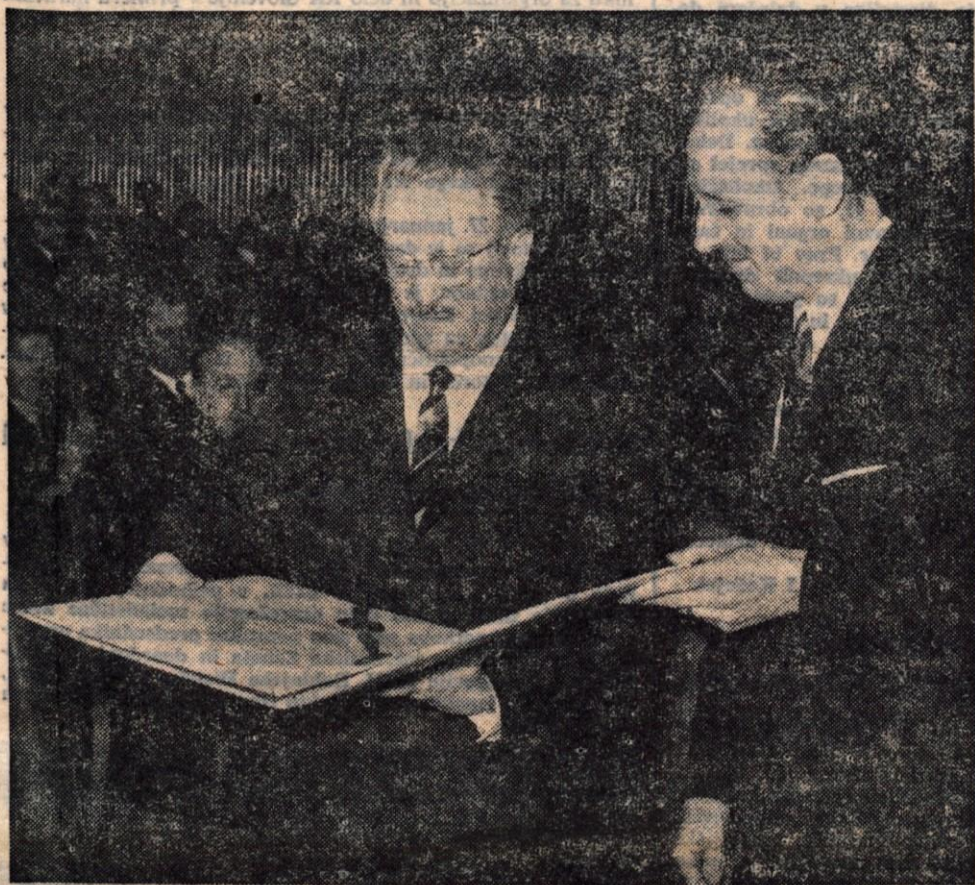

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka
in Trzin. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik.
in sicer ob sredi in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Listino o izvolitvi za častnega občana vseh slovenskih občin je včeraj (torek) na slavnostni seji v prostorih slovenske skupščine v Ljubljani izročil tovarišu Edvardu Kardelju predsednik pogodbene skupnosti Občan in predsednik kranjske občinske skupščine tovariš Slavko Zalokar. (Poročilo na 16. strani) — Foto: F. Perdan

Edvard Kardelj — častni občan slovenskih občin

Ljubljana, 27. januarja — V dvorani slovenske skupščine so se zbrali predsedniki vseh slovenskih občinskih skupščin, predstavniki slovenske skupščine, republiškega izvršnega sveta in republiških družbenopolitičnih organizacij, člani sveta federacije iz Slovenije, predstavniki republiških kulturnih ter znanstvenih ustanov in drugi. Predsednik republiške skupščine Sergej Kraigher je okrog 11. ure dopoldne začel slavnostno sejo. Med udeleženci je posebej pozdravil tovariša Edvarda Kardelja, ki danes praznuje 60. rojstni dan.

Današnja seja je bila sklicana in namenjena življenjskemu jubileju Edvarda Kardelja — idejnega ustvarjalca socialističnih odnosov in misleca, borca za mir, državnika in neumornega oblikovalca poti razvoja slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov.

Uvodne misli o delu tovariša Edvarda Kardelja je podal predsednik slovenske skupščine Sergej Kraigher, potem pa je

njegovo več kot 40-letno delo orisal predsednik pogodbene skupnosti Občan in predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar. V imenu vseh slovenskih občin mu je nazadnje izročil listino o odločitvi, da so ga ob njegovem 60. rojstnem dnevu vse slovenske občine izvolile za častnega občana.

Pridružujemo se čestitkam in tovarišu Edvardu Kardelju želimo mnogo sreče in še veliko delovnih uspehov.

6. stran:
Skrb za stroje
Pol milijona
odškodnine za njivo
11. stran:
Umrle je
Marjan Telatko

14. stran:
Slabo vino za novo leto
V dveh urah
400,00 din, lahko pa
tudi več

Šport in turizem se dopolnjujeta

Vse več je na Gorenjskem krajev, kjer vsako leto najdejo svoje mesto športne prireditve evropske ali celo svetovne ravni, prireditve, ki odločajo o nosilcih najvišjih evropskih in svetovnih odličij. Ni nam treba segati globoko v zgodovino. V pičlem letu, še manj, v nekaj mesecih se je zvrstilo pri nas kar lepo število takšnih športnih prireditev: planiški skoki, teki v Bohinju, veslanju na Bledu, kegljanju na ledu na Jesenicah, svetovni slalom in veleslalom v Kranjski gori itd. V dobrem tednu sta bili v zgornjesavski dolini kar dve pomembni športni prireditvi: evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu in svetovno smučarsko tekmovanje na Vitancu. Na teh dveh in drugih podobnih zbira jo svetovni asl točke za čim boljše uvrstitev na svetovnih jakostnih lestvicah.

Ni naključje, da so ta športna središča na Gorenjskem obenem tudi najvidnejša turistična središča. Koliko so znali naši turistični delavci izkoristiti te prireditve, jih popestriti in jim dati še večji sijaj, lepoto in uspešnost?

Povezava in sodelovanje med športom in turizmom.

Zaradi tega omenjena naša turistična središča lahko primerjamo s Kitzbühelom, Badgasteinom, Davosom, St. Moritzem, Chamonixem itd. Tudi v teh krajih so vsako leto velike mednarodne, predvsem zimske športne prireditve. Prireditve v teh krajih niso prireditve zaradi prireditev, ampak prireditve, ki privabijo na tisoče gostov in turistov. Ob pogledu resnici in realnemu položaju v oči moramo ugotoviti, da se naša Kranjska gora v tem še ne more primerjati, vsaj enakovredno ne, s slavnimi že omenjenimi tujimi središči. Če pa se že primerjati ne moremo, se lahko vsaj učimo in kaj naučimo. Priznati moramo, da postajamo iz leta v leto boljši in marljivejši učenci, čeprav kdaj pa kdaj še vedno leni in neposlušni. Uspehi so že vidni. Od vsake takšne prireditve imajo tudi turistični delavci korist. Če bomo dosledni in prizadevni, bo ob vsaki takšni prireditvi turistični promet večji in izdatnejši. Posebno zato, ker že danes približno vemo, katere pomembne športne prireditve bodo prihodnje leto ali ob koncu letošnjega pri nas.

J. Košnjek

Pohištvo za vas!

O
H
I
Š
T
V
O

- spalnice: LEA, CARMEN, TRIGLAV, ERIKA in druge
- dnevne sobe, kavči, fotelji, stoli, mlze
- kuhinje MARLES, tip SUPER in ELEGANT
- zavese, preproge, posteljnina, plastične mase
- potrošniška posojila, dostava na dom, brezplačna montaža

PRODAJALNA

Kokra
KRANJ

DEKOR
KOROŠKA 35

Izključitve so bile zakonite

Delavci martinarne jesenske Zelezarne so šli 15. aprila lani po mesečne osebne dohodke. Ker so zaradi sanacijskih ukrepov prejeli manjše osebne dohodke, so bili revoltirani in se zaradi premajhnih »kuvert« iz protesta začeli zbirati v garderobi. Vedeli so, da je bila marčna proizvodnja rekordna, zato so menili, da bi morali prejeti najvišje osebne dohodke.

V začetku se delavci, ki so prekinili delo, niso hoteli pogovarjati s predstavniki tovarne, ampak so zahtevali predstavnike izvršnega sveta. Obratovodja martinarne se je trudil in jim pojasnjeval težak položaj ter jih prepričeval, naj začno delati. V dveh peceh je bil »šarž«, ki ga noben od delavcev ni hotel izprazniti. Odstranili so ga inženirji in tehniki.

Medtem se je nabralo v garderobah precej delavcev. Zaradi takega položaja se je naslednji dan, 16. aprila, sestel delavski svet na izredni seji in sklenil, da morajo

opolodne vsi začeti delati, ker je martinarna eden pomembnejših obratov in bi imeli zaradi zastoja v njej škodo tudi drugi obrati. Nekateri delavci so odšli domov, nekaj, med njimi tudi tisti, o katerih teče beseda, pa so še naprej vztrajali v garderobi.

Ko se je položaj normaliziral, so disciplinski organi Zelezarne zaradi zastoja in povzročene škode kaznovali 9 delavcev. 6 so jih izključili. Od teh pa so štirje tožili Zelezarno zaradi nezakonite izključitve in zahtevali, da jih Zelezarna ponovno vzame na delo in izplača odškodnino.

Zadeva se je znašla pred okrožnim sodiščem, ki je ugotovilo, da postopek, niti materialni pogoji niso bili kršeni in da so bile okoliščine resnično takšne, kakršne je ugotovila že Zelezarna.

Sodišče je ugotovilo, da je bilo početje omenjenih delavcev kršitev delovnih dolžnosti hujšega značaja (pravilnik Zelezarne) in zato zahteve delavcev zavrnilo.

Kaj je vodilo sodišče do takšne odločitve? Stvar delovne organizacije in njenih samoupravnih organov je, kakšni bodo delovni pogoji in disciplina v določeni delovni organizaciji in da naj ona te odnose ureja tako, kot najbolj ve in zna. Okrožno sodišče je upoštevalo tudi naslednje okoliščine. Položaj Zelezarne. Delavski svet je marca sprejel sanacijske ukrepe. Okoliščine, zakaj jih je, so obravnavali samoupravni organi in časopis Zelezar. Prav bi bilo, če bi delavci ukrepali drugače, kot so. Bili so gluhi za pameten nasvet in so gledali le na trenuten dinar. Glede na izobrazbeno in kvalifikacijsko raven pa je vprašanje, če so bili v tistem trenutku sposobni ukrepati drugače in se pogovarjati.

Vrhovno sodišče SRS je sklep organov podjetja in okrožnega sodišča potrdilo in tožbeni zahtevek delavcev zavrnilo.

J. Košnjek

Kdaj bo cesta Besnica — Podnart?

Pred kratkim je bila v Podnartu seja sveta krajevne skupnosti. Seje so se udeležili tudi predsednik radovljiske občinske skupščine Stanko Kajdiž, predsednik sveta krajevne skupnosti Besnica in odbornik kranjske občinske skupščine iz Besnice. Govorili so o opravljenih delih v preteklem letu in o letošnjih načrtih.

V zadnjih dveh letih so na Ovsihah obnovili in povečali pokopališče in zgradili novo mrliško vežo. Ker za gradnjo niso imeli dovolj sredstev, so se odločili za neobvezni samoprisepek. Razen nekaterih, so dali vsi lastniki poleg redne letne pristojbine za grobove (20 dinarjev) tudi 160 dinarjev prostovoljnega samoprisepeka. Na več mestih so obnovili občinske ceste, 18 kilometrov pa v redu vzdrževali. Ceste so v glavnem obnavljali s prostovoljnimi delom, saj so od radovljiske občinske skupščine za vzdrževanje prejeli le 18.000 dinarjev.

Govorili so tudi o gradnji ceste Podnart—Besnica. Krajevna skupnost Besnica jo je že pred leti zgradila do meje s krajevno skupnostjo Podnart. Z druge strani pa kljub veliki zainteresiranosti Podnarta še niso pričeli z gradnjo. Od radovljiske skupščine niso nikoli uspeli dobiti dovolj sredstev.

Na seji so imenovali iniciativni odbor in skupščina občine Kranj in Radovljica priporočili, naj čim prej pripravi ustrezne načrte in finančna sredstva. Predvidevajo, da bo gradnja ceste Besnica—Podnart veljala 250.000 dinarjev.

C. R.

KRANJ

Kranj, 27. januarja — Na razširjeni seji občinskega odbora RK Kranj in predstavnikov občinske konference SZDL so popoldne razpravljali o organizacijsko-kadrovskih in finančnih vprašanjih organizacije rdečega križa v občini ter o planu krvodajalskih akcij za letos. Razen tega so govorili o pravilniku za organizacijo in delo RK Slovenije v primeru naravnih in drugih nesreč.

A. Z.

RADOVLJICA

V Radovljici bo danes (sreda) popoldne skupna seja svetov za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve ter sveta za gospodarstvo. Razpravljali bodo o predlogu proračuna in smernicah gospodarskega ter družbenega razvoja radovljiske občine za letos.

Radovljica, 27. januarja — V sejni dvorani družbenopolitičnih organizacij se je danes začela politična šola za pridobitev idejnopolitičnega in družbenoekonomskega znanja. Solo, ki bo trajala šest tednov, je pripravil komite občinske konference ZK v Radovljici. Zanj se je prijavilo prek 40 mladih članov ZK, kandidatov za sprejem v zvezo komunistov in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz radovljiske občine. Šola bo vsak torek in četrtek popoldne.

A. Z.

Pred sejo konference SZDL v Radovljici Prihodnje naloge

V petek bo v Radovljici prva seja na novo izvoljenih članov občinske konference SZDL. 65 članov konference bo razpravljalo o nalogah organizacije SZDL v prihodnje, hkrati pa pregledalo tudi minulo delo organizacije socialistične zveze v občini. Pred petkovo sejo smo poprašali predsednika organizacije SZDL Kropa inž. Šmitka Žaneta in dosedanjega predsednika organizacije SZDL Bohinjska Bistrica Franca Fistera, kaj menita o lanskim programskih izhodiščih SZDL in o tezah SZDL danes.

Predsednik organizacije SZDL Kropa inž. Šmitka Žane

Dosedanji predsednik organizacije SZDL v Bohinjski Bistrici Franc Fister

»Glavna naloga socialistične zveze je spremljanje, usklajevanje in usmerjanje družbenih odnosov po programu in ciljih SZDL. To usklajevanje naj obsega odnose med posamezniki in družbo ter med krajevnimi skupnostmi in občino. Delo naj bi potekalo v obliki organiziranih pogovorov ali sestankov; če bi se jih ljudje hoteli udeleževati.

Večina današnjih problemov na področju krajevne skupnosti ali občine izhaja iz ugotovitve, da so želje večje od možnosti in da standard posameznika velikokrat prehitava kolektivni standard. Primer: posamezniki imajo denar za kupovanje avtomobilov, družba pa zdaj premalo denarja za gradnjo in vzdrževanje cest...

»Menim, da bo morala v prihodnje občinska organizacija socialistične zveze prepušiti obravnavanje nekaterih strokovnih vprašanj, ki so jih do sedaj obravnavale sekcije občinske konference, tudi terenu. Če bi se namreč posamezni strokovnjaki pogovarjali z občani na terenu, sem prepričan, da bi vrsto (tudi materialnih) vprašanj lažje rešili. Pri tem mislim predvsem na nekatera gospodarska, kulturna in politična vprašanja.

Za prihodnje pa predlagam tudi tesno sodelovanje z občinsko skupščino. Tudi v njenem delu (občinske skupščine) si namreč težko predstavljam uspeha brez peneh-nega sodelovanja s terenom, brez učinkovitega obveščanja in brez politične utemeljevanja.

A. Žalar

GORENJSKA

GORENJSKA KREDITNA BANKA
s svojimi poslovnimi enotami

razpisuje

za vlagatelje vezanih hranilnih vlog
in deviznih računov

veliko nagradno žrebanje

11. februarja 1970. v Kranju

1 avto zastava 850	5 potovalik
5 šivalnih strojev	10 likalnikov
5 gramofonov	10 odev
10 tranzistorjev	10 osebnih tehtnic
10 jušnih servisov	10 potovalnih budilk
10 garnitur brisač	4 brivniki Iskra
10 fenov	

Stanovanjski varčevalci
pa bodo pravtako 11. februarja izžrebali
20 denarnih nagrad, za nakup gradbenega
materiala ali opreme po izbiri.

VARČEVALCI, SE JE ČAS!

Pohitite s svojimi privarčevanimi zneski v
Gorenjsko kreditno banko.

KREDITNA
BANKA

REKLAMNA PRODAJA POHISTVA

od 24. januarja do 12. februarja 1970

6% POPUST

ODOBRAVAMO POTROŠNIŠKE KREDITE, PRODAJA ZA TUJO VALUTO.

blagovnica **nana** škofja loka

Izobraževanje, osebni dohodki in naloge sindikata

Z občnega zbora občinskega sindikalnega sveta v Radovljici

V dvorani Gozdnega gospodarstva na Bledu je bil minulo soboto redni občni zbor občinskega sindikalnega sveta, ki so se ga razen 96 delegatov udeležili tudi sekretar centralnega sveta zveze sindikatov Jugoslavije Marijan Rožič, predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Jože Vidic, predstavniki občine in občinskih družbenopolitičnih organizacij, poslanci, predstavniki sindikata iz Škofje Loke, Kranja in Jesenice ter predstavnik združenih sindikatov beljaškega področja.

Uvodoma je predsednik občinskega sindikalnega sveta inž. Šiftar Drago v svojem govoru orisal nekatera gospodarska in družbena vprašanja v občini, o katerih so

sindikati razpravljali že v minulem obdobju. Pri tem se je posebej dotaknil lanských gospodarskih rezultatov, ocenil prizadevanja v združevanju in položaj trgovine, opozoril na naloge sindikata na področju izobraževanja, na nizke osebne dohodke nekaterih delavcev v občini, na samoupravne dogovore, usklajevanje samoupravnih aktov z zakonskimi in ustavnimi določili itd. Menil je, da na omenjenih in tudi drugih področjih čaka sindikat v občini precej dela.

V razpravi je potem Stan-ko Kajdiž orisal razvoj občine na področju turizma, gospodarjenja v delovnih organizacijah, napore pri izgradnji šol in nekatera druga. Dejal je, da so v občini največ zamudili na področju izobraževanja. »Če hočemo spremeniti kadrovske sestav, moramo pri tem upoštevati predvsem mlade, čeprav s tem ne zanikam, da so tudi starejši ljudje z dolgoletno delovno prakso sposobni.

Franc Podjed iz Almire je poudaril, da bi moral imeti sindikat večjo vlogo pri oblikovanju gospodarske politike v občini, Jože Meršol iz Verige pa je predlagal, da bi se v občini dogovorili za enaka nadomestila za boleznine. O sodelovanju gospodarskih organizacij z drugimi delovnimi organizacijami je potem govoril Jože Bohinc, Jošt Roč pa je opozoril na večjo povezovanje socialistične zveze in sindikatov v prihodnje. Nazadnje pa je Matija Markelj opozoril na večjo skrb sindikatov pri izvajanju gospodarske reforme, Marjan Rožič pa na naloge, ki čakajo sindikate v prihodnjih letih. Pri tem je posebej poudaril, da dogovori o najnižjih osebnih dohodkih zaposlenih ne bi smeli pomeniti socialno kategorijo, marveč bi morali pri tem izhajati iz proizvodnih rezultatov.

Na občnem zboru so izvolili nov 33-članski sindikalni svet in 5-članski nadzorni odbor. Za novega predsednika občinskega sindikalnega sveta so izvolili Jožeta Bohinca, za tajnika pa Milana Baloha.

Zastoj zaradi slabšega gospodarskega položaja nekaterih gospodarskih organizacij

Na zadnji seji občinske skupščine v Trzinu so med drugim razpravljali tudi o premajhnem dotoku sredstev samoprispevka za gradnjo šol in varstvenih ustanov v Trzinu. Za krajevni samoprispevek so se občani odločili na referendumu novembra 1968.

Ob koncu lanskega leta pa se je pokazalo, da dohodki ne pritekaajo po predvidenem planu, saj je bilo ob koncu lanskega leta zbranih le 73 odstotkov sredstev predvidenih za leto 1969.

Vzrok seveda ne gre iskati v kakem namernem izmikanju gospodarskih organizacij plačevanju 1 odstotka od bruto osebnih dohodkov. Zaradi slabega materialnega položaja nekatere gospodarske organizacije v Trzinu namreč preprosto nimajo sklada skupne porabe, iz katerega se po zakonu lahko plačuje krajevni samoprispevek. Tudi nekatere gospodarske organizacije, ki poslujejo z izgubo

ali so na meji rentabilnosti, ne morejo plačevati tega prispevka. Z manjšim dotokom sredstev pa bi bila lahko ogrožena izvršitev plana sredstev, ki predvideva do leta 1973 zbrati s samoprispevkom in drugimi viri 8.986.156 dinarjev za gradnjo šol in vzgojno varstvenih ustanov v občini Trzin.

Odborniki so sprejeli sklep, naj se s predstavniki gospodarskih organizacij preuči možnost, da bi nekatere od njih, ki imajo sredstva na razpolago, plačale svoj prispevek za nekaj let vnaprej. Tako bi gospodarske organizacije, ki jim trenutno ne gre slabo, »pomagale« delovnim organizacijam, ki tega prispevka trenutno ne morejo plačevati. Dogovor z delovnimi organizacijami o takem načinu plačevanja samoprispevka pa bi veljal samo za letos, naslednje leto pa bi, če bi tako kazalo, zadevo uredili z občinskim odlokom. L. M.

Jeseniški odborniki sprejeli urbanistični program

V ponedeljek je bila na Jesenicah 8. skupna seja obeh zborov skupščine občine, na kateri je bila gotovo najpomembnejša točka dnevnega reda sprejem odloka o urbanističnem programu občine Jesenice. Program je izdelan za celotno območje občine ter vsebuje dokumentacijo o družbenem in ekonomskem razvoju mesta in naselij, upoštevajoč elemente regionalnega prostorskega plana ter grafično dokumentacijo za vodnogospodarske ureditve, osnove prometnega omrežja, osnove energetskega omrežja ter namensko porazdelitev površin s prikazom zavarovanih področij. Urbanistični program določa mesta, naselja in druga območja, ki jih ureja urbanistični red. Za nekatera področja v jeseniški

občini je takšna dokumentacija že izdelana.

Iz razprave na seji skupščine se da razbrati, da je urbanistični program, ki velja do 1955. leta, dober in da je v njem upoštevano vse, kar že ali pa še bo vplivalo na urbanistično ureditev jeseniške občine. Da je to res, potrjuje ugotovitev, da med razgrnitvijo ni bilo bistvenih priporočil, razen nekaterih strokovnih organov. Prav tako urbanistični program upošteva vse posebnosti, ki jih ima jeseniška občina.

Na ponedeljkovi seji so prav tako sprejeli tudi odlok o tehničnih normativih za vzdrževanje družbenih stanovanjskih prostorov in sklep o imenovanju Edvarda Karde-lja za častnega občana jeseniške občine. -jk

Vzdrževanje telekomunikacijskih naprav na železnici

Pri nadzorništvi telekomunikacijskih naprav na Jesenicah so zaposleni le štirje delavci, od tega en nadzornik in trije mehaniki za vzdrževanje naprav šibkega toka. Skrbe za vzdrževanje vseh sredstev in linij za sporazumevanje od državne meje v karavanskem predoru do železniške postaje Medvode. Na tem območju so štiri avtomatske telefonske centrale, okoli 400 telefonov in 230 električnih ur. Za vzdrževanje teh naprav je velika ugodnost, da so vse zveze v kabljih. Težave pa imajo pri vzdrževanju telefonov, saj je zanje zelo težko dobiti rezervne dele, predvsem zaradi hitrega spreminjanja tipov.

»V zadnjem času smo imeli še druge nevšečnosti,« je povedal nadzornik Franc Peternelj. »Ob elektrificirani progi je na vsak kilometer proge, pa tudi pred vsemi signali telefonska govorilnica. Nepridipravi so nam samo od Jesenic pa do karavanskega predora v zadnjem času odnesli kar šest telefonov. Na postajališču v Radovljici pa so s kamenjem razbili električno uro. Zadevo smo prijavili upravi javne varnosti in upam, da bodo storilce prijeli.« B. Blenkuš

V Škofji Loki ne bodo več odločali na pamet

Sodelovanje med občinsko skupščino in gospodarskimi organizacijami na območju škofjeloške komunice se iz dneva v dan izboljšuje. Zelo dobri odnosi so prav gotovo tudi mnogo pripomogli k živahnosti investicijske dejavnosti. Vsa vidna podjetja loškega gospodarstva so v preteklem letu investirala v rekonstrukcijo svojih obratov, nabavo modernih strojev, nekatera pa so se lotila izgradnje popolnoma novih obratov.

Pospešeni razvoj industrije zahteva več delovne sile, več novih stanovanj, razvoj terciarne dejavnosti. Celotno gospodarstvo občine nujno terja poznavanje razmer v jugoslovanskem prostoru, izdelavo srednjeročnega programa, potrebuje pa tudi znanstveno obdelane podatke za vsakodnevne odločitve. S temi nalogami se bo spoprijel v okviru občinske uprave nov oddelek za družbeno ekonomsko načrtovanje. Odborniki so na sestanku svojega kluba podprli zamisel o takšni službi, ki bo sprva del uprave, kasneje pa naj bi prerastla v samostojni zavod. V razpravi

okrog ustanovitve oddelka za družbeno ekonomsko načrtovanje so odborniki zlasti poudarili nujnost visoke strokovnosti tega organa. V njem bodo zato zaposlili vsaj tri diplomirane ekonomiste in nekaj statistikov s srednjo izobrazbo.

Veliko korist bodo od nove službe imela zlasti manjša podjetja, ki se res ne morejo pohvaliti z zadostnim številom gospodarskih strokovnjakov. Najrazličnejše ekonomske raziskave bo zanje lahko sedaj pripravil tim strokovnjakov na občini. Denar za delo novega organa bo zaenkrat prispeval občinski proračun, pomoč pa so obljubile tudi gospodarske organizacije. Slednje bodo po predvidevanjih v letošnjem letu ustvarile že blizu milijarde bruto produkta, močno pa se bo povečal še izvoz. Že v preteklem letu sta podjetji Gorenjska predilnica in Elra presegle plan izvoza, celotna industrija pa je v enajstih mesecih minulega leta izvozila za 5.312.623 dolarjev vrednosti izdelkov.

A. Igličar

Izbor otrok je bil pravilen!

Na podlagi mojih član-
kov »Jaz tebi — ti meni«
in »Hote ali nehoti zame-
njane indikacije?«, ki sta
izšla v našem časopisu dne
20. 8. in 17. 9. 1969, je
na zahtevo Regionalnega
zdravstvenega centra
Kranj posebna tričlanska
komisija opravila strokov-
ni nadzor v Zdravstvenem
domu Jesenice o pravilno-
sti izbire bolnih otrok
za zdravilišče Novigrad.

Po preučitvi medicinske
dokumentacije so člani
komisije menili, da pri iz-
biri in pošiljanju otrok na
zdravstvena letovanja v
Novigrad ni bilo nepravil-
nosti in so se zdravniki
držali navodil komisije za
varstvo družine pri Regio-
nalnem zdravstvenem cen-
tru.

Komisija je menila, naj
se tudi v prihodnje upo-
števajo isti kriteriji pri iz-
biri in pošiljanju otrok
za zdravstvena letovanja.
Prav tako je priporočila,
da je treba status klimat-
skega zdravilišča Novigrad
obdržati še naprej.

Podatki, ki so bili nave-
deni v omenjenih člankih,
so bili torej netočni.

A. Zalar

Časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj,

DE Glas

razglaš

naslednja prosta delovna mesta

1. novinarja-pripravnika
2. upravnika enote Glas
3. tehničnega urednika -
- oblikovalca

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnje-
vati še posebne pogoje

Za delovno mesto pod 1.:

končana višja ali visoka šola za politične vede,
novinarstvo in sociologijo, pravna ali ekonomska
fakulteta,

za delovno mesto pod 2.:

višja šola ekonomske, komercialne ali pravne
smerti in 3 leta prakse v komercialni stroki ali
srednja šola in 3 let prakse.

za delovno mesto pod 3.:

politična grafična šola, 5-letne delovne izkušnje.
Stanovanj ni na razpolago. Osební dohodki po pra-
vilniku o nagrajevanju. Prijave sprejemamo do 4.
februarja. Pojani priložite dokumente o izobrazbi
in delovni praksi.

Pod 2. in 3. je zahtevano 3-mesečno poskusno delo.

Planinske postojanke so bile dobro obiskane

Pred kratkim je bila v pro-
storih delavskega doma na
Javorniku redna letna skup-
ščina planinskega društva Ja-
vornik-Koroška Bela. Razen
številnih članov so se skup-
ščine udeležili tudi predstavi-
niki krajevnih organizacij,
predstavniki planinskih dru-
štev iz Gorij, Bleda, Jesenic
in Mojstrane ter predstavniki
Planinske zveze Slovenije.

Planinsko društvo Javornik
šteje trenutno 933 članov.
Zadnja leta je pridobilo dru-
štvo veliko mladih, novih čla-
nov. Mladinski odsek je usta-
novil na osnovni Šoli Koroška
Bela skupino pionirjev, lan-
sko pomlad pa so sprejeli v
svoje vrste celo nekaj cibab-
nov. V odseku je kar pet mla-
dinskih vodnikov. Prizadeva-
jo se tudi, da bi prihodnje
leto ustanovili svoj alpinistič-
ni odsek. Pri tem pa imajo
težave z nabavo primerne
opreme. Lani so organizirali
več predavanj, priredili sku-
pinske izlete, se udeležili vseh
večjih proslav, delovnih akcij
in pohodov. Obisk v treh pla-
ninskih postojankah, za ka-
tere skrbi društvo, je bil pre-
teklo leto zelo dober. V Pre-
šernovi koči na Stolu je bil
dohodek večji za 21 odstot-
kov, v Staničevem domu pod
Triglavom pa za 12. Le v Ko-
vinarskem domu v Krmi je
bil dohodek nižji za 9 odstot-
kov. Na skupščini so ugotovili,

da je vzrok za slabo gospo-
darjenje, predvsem pa neodgo-
voren in nepriljubljen oskrb-
nik.

Veliko gostov je prejšnje
leto obiskalo Prešernovo ko-
čo na Stolu. Vsako soboto in
nedeljo je bilo v koči tudi
veliko avstrijskih planincev.
Vse postojanke so precej od-
daljene in večinoma že stare,
zato ima društvo pri vzdrže-

vanju in nabavi živil dosti
težav. Prejšnje leto so nekoli-
ko uredili dom na Pristavi,
ki stoji že več kot 350 let. Na
skupščini so govorili tudi o
plačevanju občinskega davka
in ugotovili, da so mnoga
planinska društva tega že
oproščena. Tudi predstavnik
planinske zveze je dejal, da si
prizadevajo, da bi občinske
skupščine kljub zmanjšanemu

občinskemu proračunu ne za-
hteval davka od planinskih
društev, saj imajo le-ta že
dosti težav in premalo sred-
stev za adaptacijo in vzdrže-
vanje svojih postojank.

Na letni skupščini so pode-
lili priznanja in pohvale naj-
zaslužnejšim članom društva
in prikazali udeležencem ne-
kaj diapozitivov.

Darinka Sedej

Katero pot bomo ubrali v zdravstvu v letu 1970?

Letos so vsi gorenjski
zdravstveni domovi in bolniš-
nice po sklepanju pogodbe
s socialnim zavarovanjem po-
stavljeni na lastne noge. Vse
kaže, da vloga zdravstvenega
centra, ki jo je odigral v zad-
njih letih, izgublja na pome-
nu. Le od dobre volje naših
zdravstvenih zavodov je odvis-
no, koliko bodo nastopali
enotno. To pa je docela ne-
obvezno, zato se je pojavila
bojazn, da bo vsaka zdrav-
stvena ustanova zase skušala
zagotoviti čimveč sredstev za
poslovanje v novem letu. Po-
sledica tega bo vsekakor ško-
da na enotni zdravstveni po-
litiki v okviru Gorenjske.

Poudarjamo na vsakem ko-
raku, da je zadnji čas, da do-
bi vse družbeno delo svojo
ceno in da je treba najti ma-
terialno osnovo za vsako
zdravstveno storitev. V taki
skomercializirani zdravstveni
službi torej ne bo nič čud-
nega, če bodo zdravstveni za-
vodi, še bolj kot prejšnja
leta, zahtevali plačilo za vsa-
ko dejavnost, ki jo opravlja-
jo. Poskušali bodo točno oce-
niti vrednost posamezni sto-
ritvi. Ne bomo jim zamerili,
če bodo v ceno vračunali pri-
merne osebne dohodke. Ko
vemo za celotno ceno posa-
meznim storitvam, jih sešte-
jemo in pridemo do sred-
stev, ki jih ustanova potrebu-
je za poslovanje. Od odkupni-
ka tega programa pa je odvis-
no, koliko storitev odku-
pi. V primeru, da sredstev
primanjkuje, je logično, da
bo odkupljenega manj pro-
grama. To ima za posledico
premeščanja kadra in včasih
tudi odpušcanje delavcev. Kdo
se v taki grozoti situaciji čuti
dovolj kompetentnega, da
lahko odloča, katera dejav-
nost se lahko ukine ali
zmanjša? Vsaka zdravstvena
ustanova opravlja nekaj dela,
ne da bi jih za to plačali. V
potrditev te navedbe nava-
jam primer zdravstvenega
doma Kranj: ne dobijo sred-
stev za plačevanje 2,5 sploš-
nega zdravnika, 2,5 special-
ista, 16 medicinskih sester in
6 ostalih zdravstvenih delav-
cev. Zaradi potreb je bil na-
štet kader nastavljen in za

boljšo zdravstveno službo to-
rej ostali zdravstveni delavci
plačujejo še 27 delavcev, pri-
spevek skupnosti zanje je le
20% vrednosti presejanja
letnega plana. Vemo, da je
na primer pri ortopedu po-
trebno čakati na vrsto nekaj
tednov; da je čakalna doba
samo tako dolga, je prispevek
Zdravstvenega doma, ker pla-
čuje iz svojih sredstev še 0,4
ortopeda. Če ne dobijo pla-
čnika za njegovo delo, bodo
obseg dela te ambulante
zmanjšali. Čakalna doba bo
porasla, stalež bolnikov bo
daljši, izdatki za nadomestila
višji. Enaka usoda lahko do-
leti tudi druge dejavnosti.

Ne zavedamo se dovolj, da
je samoupravljanje v sistemu
zdravstvenega zavarovanja
dvorezen meč: da ne bi obre-
menjevali gospodarstva, se
držimo različnih političnih
priporočil in ne dopustimo,
da bi skupščina gorenjske
skupnosti zavarovancev dvi-
gnila prispevno stopnjo za
zbiranje sredstev v sklad
zdravstvenega zavarovanja
nad sedanjo stopnjo 5,2%.
Pri tem pa pozabljamo da ni
države, ki bi imela za zdrav-
stvo dovolj sredstev, čeprav
jih nekatere dajejo tudi pet-
krat več na prebivalca kot
pri nas. Višji življenjski in
kulturni standard pa zahteva
tudi boljšo zdravstveno služ-
bo. Pri nas pa skušamo zani-
kati te vplive in ostajamo pri
staremu. S čim navsezadnje
bolj obremenimo naše gospo-
darstva: ali z nekaj desetini-
kami odstotka sredstev, ki
jih ni treba odvajati za
zdravstvo — ali pa z okrnje-
no službo, ki ne gre v korak
s časom, kar ima za posledico
slabše in daljše zdravlje-
nje?

Pri sedanjih prispevni stop-
nji in ob upoštevanju dej-
stva, da računamo z manj-
šanjem inflacije, ne pride v
poštev nobeno širjenje pro-
grama dela zdravstvenih za-
vodov. Že to, da bi priznali
tako kadrovske zasedbe, ki
že sedaj dela in deloma nima
plačnika za svoje delo, po-
meni širjenje in bo obreme-
nilo sklad zdravstvenega za-
varovanja in ostale plačnike

zdravstvenih storitev. Da ta
kader priznamo in ga finan-
ciramo, je torej najmanjši
poseg v sedanji obseg dela
zdravstvenih zavodov.

Cena storitvam je produkt
materialnih stroškov in oseb-
nega dohodka. Vedno z veli-
ko naglico naraščajo ravno
materialni izdatki, zato so
osebni dohodki potisnjeni v
ozadje, so drugotnega pome-
na in zlepa ne bodo dosegli
priporočil kataloga, ki ga je
izdelal sindikat delavcev
družbenih dejavnosti SRS.
Razliko bodo odpravili le ta-
ko, da bomo že v pogodbi
med zdravstvenimi zavodi in
socialnim zavarovanjem pre-
videli takšno višino osebnih
dohodkov kot jih predlaga
katalog. Vzele naj bi se vred-
nosti za leto 1968, povečane
za predvideni odstotek zviša-
nja osebnih dohodkov v letu
1970. Vem, da je ta zahteva
po mnenju mnogih pretirana;
spominja na problem pre-
jemkov delavcev v prosveti.
Zadnji čas je, da se tudi v
zdravstvu lotimo reševanja
vprašanj, ki sem jih nakazal.
Opaža se namreč, da v da-
našnjem času zdravstvenemu
»aparatu« etični pogon ne za-
došča več. V splošnem ome-
jevanju sredstev za zdrav-
stveno varstvo imamo še eno
možnost izboljšanja situacije:
približati osnovno zdravstve-
no varstvo prebivalstvu (ra-
jonizacija), izbrati aktivno
pot do ljudi (dispanzerski
način dela), koncentracija
osnovnih sredstev na takih
mestih, da so čimbolj izko-
riščena itd. Te izboljšave pa
naletijo na številne čeri: pro-
sta izbira zdravnika (tu mi-
slim le splošnega), famili-
arnost zdravstvenih delavcev
sami, upanje, da bo lanske
prisilni integraciji zdravstve-
nih zavodov mogoče sledila
ponovna dezintegracija kot
pred slabimi 20 leti. Ali ni že
to zadosten razlog, da na go-
renjskem območju — dokler
je to samostojna zdravstvena
regija — obstoja strokovni
organ, ki mora povezovati
vse zdravstvene ustanove in
voditi enotno zdravstveno po-
litiko!

dr. T. Košir

Alpina
ŽIRI

ZNIŽALI

SMO CENE SEZONSKI OBUTVI

Oglejte si izbiro v prodajalnah:
V Kranju na Titovem trgu, v
Škofji Loki in na Jesenicah, kjer
boste hitro in solidno postreženi

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NARODNO OBRAMBO SR SLOVENIJE

razpisuje

Natečaj

ZA DODELITEV VOJAŠKIH STIPENDIJ

za šolanje na srednjih šolah (gimnaziji, pedagoški gimnaziji in tehniških šolah — strojne, elektrotehniške, kmetijsko-tehnoške, gradbene in geodetske stroke ter pomorski šoli — plovbene in strojne smeri) v šolskem letu 1970/71.

Za štipendije se lahko potegujejo učenci slovenske narodnosti, ki se pogodbeno obvežejo, da bodo po končani srednji šoli vstopili v eno od naslednjih vojaških akademij:

1. Vojaško akademijo kopenske vojske (pehota, oklepne enote, topništvo in inženirija);
2. Vojaško pomorsko akademijo;
3. Tehniško vojaško akademijo Visoke tehniške šole kopenske vojske (strojne, elektrotehniške in kemijsko-tehnoške stroke, protiletalske obrambe, raketne tehnike in prometne stroke);
4. Letalsko tehniško vojaško akademijo;
5. Mornariško tehniško vojaško akademijo;

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

a) Splošni pogoji:

- da so državljani SFRJ;
- da so zdravi in sposobni za aktivno službo v JLA, kar ugotavlja pristojna vojaška zdravniška komisija;
- da so vzornega vedenja, niso sodno kaznovani in niso v kazenskem postopku;
- da so končali predhodni razred z najmanj dobrim uspehom in imajo iz matematike in fizike najmanj dobro oceno;
- da nimajo pogodbenih obveznosti iz naslova štipendiranja proti drugi pravni osebi;
- da imajo priporočilo občinskega sveta za narodno obrambo;
- da so učenci prvega razreda rojeni 1955. leta ali pozneje, drugega razreda 1954. leta ali pozneje, tretjega razreda 1953. leta ali pozneje in četrtega razreda 1951. leta ali pozneje.

b) Posebni pogoji:

- Za vojaško akademijo kopenske vojske se lahko prijavijo učenci vseh navedenih šol, razen učencev pomorske šole;
- Za vojaško pomorsko akademijo se lahko prijavijo učenci gimnazije in tehniških šol — strojne in elektrotehniške stroke ter učenci pomorske šole — plovbene in strojne smeri;
- Za vojaško tehniško akademijo Visoke tehniške šole kopenske vojske se lahko prijavijo učenci gimnazij in tehniških šol — elektrotehniške, strojne in kemijsko-tehnoške stroke;
- Za letalsko tehniško vojaško akademijo se lahko prijavijo učenci gimnazije in tehniških

šol — strojne in elektrotehniške stroke (šibki tok) ali telekomunikacije;

- Za mornariško tehniško vojaško akademijo se lahko prijavijo učenci gimnazije in tehniških šol — strojne in elektrotehniške stroke ter pomorske šole — strojne smeri.

Natečaja se lahko udeležijo tudi učenci osmih razredov osnovnih šol, rojeni 1955. leta ali pozneje, še preden končajo šolo. Štipendija jim pripada od začetka pouka na srednji šoli.

Prednost pri štipendiranju imajo učenci, ki bodo po končani srednji šoli vstopili v Vojaško akademijo kopenske vojske.

Učenci, ki se žele udeležiti natečaja, vložijo prošnjo, kolkovane z 1 din, pri upravnem organu za narodno obrambo občinske skupščine, kjer dobe tudi predpisani obrazec.

Prošnji je treba priložiti:

- učenci osmih razredov osnovnih šol overjen prepis šolskega spričevala za šesti, sedmi in prvo polletje osmega razreda;
- učenci prvega razreda srednjih šol overjen prepis šolskega spričevala o končani osnovni šoli in za prvo polletje 1. razreda;
- učenci drugega in tretjega razreda srednjih šol overjen prepis šolskega spričevala za predhodni razred in za prvo polletje tekočega šolskega leta;
- izpisek iz rojstne matične knjige.

Učenci, ki bodo sprejeti za vojaške štipendije, bodo morali po končanem šolanju v eni izmed vojaških akademij ostati v aktivni službi JLA najmanj 10 let (87. člen zakona o JLA).

Medsebojna razmerja med štipenditorjem in štipendistom, oziroma njegovim zakonitim zastopnikom, se določijo s pismeno pogodbo, kjer se predvidi tudi vračanje štipendije, če štipendist ne bi izpolnil svojih pogodbenih obveznosti.

Učencem, ki bodo sprejeti za vojaške štipendiste, pripadajo med šolanjem na srednjih šolah naslednje štipendije:

- učencem 1. razreda . . . 400 dinarjev mesečno,
- učencem 2. razreda . . . 450 dinarjev mesečno,
- učencem 3. in 4. razreda . . . 500 dinarjev mesečno.

Razen tega jim na začetku vsakega šolskega leta pripada nadomestilo za nabavo šolskih pripomočkov v višini 250 din za prvi razred, 270 din za drugi razred ter po 300 din za tretji in četrty razred.

Štipendije se izplačujejo v mesečnih obrokih za vse mesece v letu, začno pa se izplačevati od prvega naslednjega meseca po rešitvi prošnje, vendar ne pred 1. 9. 1970.

Kandidate bo organ, pri katerem bodo vložili prošnjo, poslal na zdravniški pregled, pri njem pa bodo prejeli tudi rešitev prošnje in vsa pojasnila glede natečaja.

Kandidati bodo obveščeni o rezultatu zdravniškega pregleda do 30. 6., o dokončni rešitvi prošnje pa do 1. 8. 1970.

Natečaj traja do 30. aprila 1970.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NARODNO OBRAMBO
SR SLOVENIJE

STO LET ZABAVE IN CTIVA
ZA STIRI DINARJE NOSI
IN SKRIVA V SEBI LEPA
KNJIZICA — PAVLIHOVA
STOLETNA PRATIKA!

V prodaji februarja!

Naročila sprejema

»PAVLIHA« p. p. 208-IV
LJUBLJANA

ZA PITANJE PRASICEV

IZDELUJE
DROGERIJA LJUBLJANA

Žitoplet

SENTA

skladišče Kranj
Tavčarjeva 31, tel. 22-053
(bivši Exoterm)

VAM NUDI:

- najkvalitetnejšo moko vseh vrst
- testenine »Bačvanka«
- vse vrste živalskih krmil po zelo ugodni ceni

Reja domačih živali in antibiotiki

(2. nadaljevanje)

O prenosu rezistence klic z domačih živali na človeka razpravljajo v Veliki Britaniji že nekaj let, nov. 1969 je izdal The Joint Committee on the Use of Antibiotics in Animal Husbandry and Veterinary Medicine (Netherthorpe Committee) poročilo, ki zelo zožuje dovoljeno rabo dodatkov hrani, ministrstvo pa je sprejelo priporočila tega poročila z obljubo, da jih bo upoštevalo brž ko bo to mogoče. Po teh določbah je treba rabiti tetracikline in penicilin, pa tudi tylosin, sulfonamide in nitrofurane le kot terapevtska sredstva. Tako bi bili dopustni kot rast pospešujoči dodatek hrani le redki preparati, ki jih poleg omenjenih trenutno poznamo, da imajo takšen učinek. Takšna sredstva bi bila bakrove in arzenove spojine ter bacitracin in virginiamycin, pač pa bi bila pri zdravljenju dopustna vsa razpoložljiva sredstva. Zanimivo je, da antibiotikov, ki so po novem dopustni kot dodatek hrani, ne izdelujejo doma ter bi jih morali uvoziti v Veliko Britanijo.

Dodati pa moramo, da večina živalskih bakterij, ki onečišča človeško hrano, ni tako škodljiva in je majhna možnost razmnoževanja le-teh v drobu človeka. Tako se npr. *Escherichia coli* (glavni povzročitelj drisk sesnih telet in pujskov), četudi zaužita v veliki količini, sploh ne pojavi v človekovem blatu ali pa izgine po nekaj dneh, pa tudi prenos rezistence na človekove tipe *E. coli* je neznan in komaj verjeten.

Glede na to, da se pri nas razmeroma na široko uporabljajo sredstva, ki jih v Angliji odsvetujejo kot dodatek hrani, npr. tetraciklini in nitrofurani, bo v prihodnje najbrž treba razmišljati o tem vprašanju tudi pri nas. Vendar pa je treba gledati na to problematiko tudi s praktične strani, ta pa nam narekuje natančnejše beleženje pojava rezistence pri posameznih preparatih kot tudi izčrpne in vsestranske raziskave. Zavedati se moramo tudi, da pride lahko do pojava rezistence pri vsakem preparatu in imajo zato negativni rezultati raziskav le začasen pomen.

Zgovoren primer pojava rezistence lahko najdemo v zvezi z DDT praškom, ki so ga zaradi vse večje škodljivosti v živalskem in človeškemu organizmu in zaradi pojava vse večje odpornosti pri številnih insektih prepovedali uporabljati v mnogih državah.

dr. Bavdek S.

V Sloveniji 100 klavnic ne ustreza predpisanim pogojem

Veterinarska služba SR Slovenije je že leta 1963 opozorila na poseben pomen klavnic za zdravstveno varstvo potrošnikov in varstvo živali pred živalskimi kužnimi boleznimi. Ze takrat je bilo ugotovljeno, da znatno število klavnic v Sloveniji ne more zagotoviti klanja živali in obdelave mesa na ustrezen higienski ravni, takšni objekti pa pomenijo stalno nevarnost za širjenje raznih bolezni.

Na območju SR Slovenije obratuje danes 133 klavnic, od katerih je 12 izvoznih klavnic, 96 klavnic upravlja gospodarske organizacije, 37 klavnic pa privatniki. Znatno število klavnic, katere upravljajo gospodarske organizacije, je v privatnih stavbah. Poleg teh obratuje še 5 perutninskih klavnic. Nekatere klavnice imajo tudi obrate za predelavo mesa.

Zanimivi so podatki, koliko je bilo lani v vseh klavnicah v Sloveniji zaklano živine: goved 307.079 (telet 138.131, mladih goved 76.494, krav 31.787, bikov 45.921 in volov 14.748), ovc 4094, prašičev 327.338, kopitarjev 2114 in perutnine 7.149.122.

Veterinarski inšpektorji občinskih skupščin so leta 1969 pregledali vse klavnice v Sloveniji. Glede na izpolnjevanje zakonskih določil je ugotovljeno, da je v Sloveniji samo 11 sodobno urejenih klavnic (in štiri perutninske klavnice), v 22 klavnicah pa so ugotovljene le manjše nepravilnosti. Med enajstimi sodobno urejenimi klavnicami

mi so tudi tri klavnice z Gorenjske, in to klavnica Tržič in Radovljica ter klavnica KG Škofja Loka. V Sloveniji je sto klavnic oziroma živilskih objektov (mesarij), ki bi jih kazalo zapreti, ker ne ustrezajo predpisanim pogojem.

Trenutno v Sloveniji gradijo naslednje nove klavnice: na Jesenicah, v Piranu, Laškem, Radečah, Litiji in Sevnici. Več klavnic obnavljajo, za več klavnic pa so pripravljene načrti, med njimi tudi za novo klavnico v Kranju. Predračunska vrednost vseh investicij za nove klavnice in predelovalnice znaša 7 milijard starih dinarjev.

Predvideva se, da bo Slovenija 1970. leta potrebovala klavnice za pridobivanje 80.000 ton mesa in 12.000 ton mesa perutnine. To pomeni, da bodo higiensko in tehnično urejene klavnice v Sloveniji že prihodnjega leta obratovaly v poprečju samo s 65-odstotno zmogljivostjo.

Obstoječe stanje dokazuje, da so imele občine v preteklosti različne kriterije pri ocenjevanju in dovoljevanju obratovanja živilskih obratov. Nekatere so iz različnih razlogov opravile obstoj in obratovanje nekaterih objektov, ki predstavljajo nevarnost za našo živinorejo.

Prihodnjega leta bodo prenehale obratovati samo tiste klavnice (101 obrat), katerih higiensko in tehnično stanje je bilo že pred sprejemom republiškega pravilnika v nasprotju z zvezno zakonodajo.

J. Vidic

Pol milijona odškodnine za njivo

Občinsko sodišče v Radovljici je pred kratkim obravnavalo in razsodilo o primeru, ki se redko pojavlja na naših sodiščih. S sodbo sodišča je Splošno gradbeno podjetje Slovenija ceste dolžno plačati Pavlu Solarju, kmetu z Brezij, 573.700 S din odškodnine in povrniti pravdne stroške v znesku 144.300 S din. V čem je bil spor?

1965. leta je splošno gradbeno podjetje Slovenija-cesta začelo graditi novo avtomobilsko cesto na odseku Černivec—Podtabor (oziroma relacija Radovljica—Kranj). Delavci niso bili preveč obzirni do zemljišč ob bodoči trasi ceste. Najprej so s stroji s trase ceste izrinili zemljo na sosednje travnike in njive. Pred zaključkom gradnje ceste pa so nasuto zemljo odpeljali. Pri tem so s stroji posneli tudi rodovitno prst z

njive in travnika last Pavla Solarja z Brezij. Solarjeva zemlja je postala zaradi tega za več let manj rodovitna, poleg tega pa so nastali stroški, ker mora Solar na njivo in travnik pripeljati novo rodovitno prst. Glede ocene o nastali škodi je sodišče imenovalo za izvedenca dipl. ing. agronomije Antona Mastnaka z Bleda. Njegovim ugotovitvam tožena stranka ni oporekala, pač pa je menila, da mora škodo povrniti Cestni sklad SRS, ki je bil investitor gradnje. Cestni sklad pa je izjavil, naj plačajo tisti, ki so škodo povzročili, to je splošno gradbeno podjetje Slovenija-cesta.

Morda bo sodba občinskega sodišča v Radovljici opozorilo za vse graditelje, ki jim je čisto kaj malo mar zemljišče poleg gradbišča.

J. V.

Kmetijski nasveti

Skrb za stroje

Brez kmetijskih strojev in naprav si ni mogoče več predstavljati kmetijstva. Toda ti stroji imajo posebnost: delajo le nekaj časa, mogoče le nekaj dni na leto, sicer pa morajo pod skednjem ali celo začasno na prostem čakati, kdaj pride njih čas. Tam so izpostavljeni vlagi, toploti in mrazu, ki pomagajo največji sovražnici nežlahtnih kovin — rji.

● Zaradi tega je zaščita kmetijskih strojev še posebnega pomena. Delati v vodi in blatu, potem pa ostati nezavaran in neočiščen, to je najmanj, kar smemo narediti kmetovemu pomočniku, pa naj gre za plug ali za traktor.

Nesnago lahko očistimo z vodo in žično krtačo ali s kemičnimi pripravki, kot je na primer tako imenovana emulzija D, ki je zelo primerna za čiščenje. Po njeni uporabi stroj operemo z vodo in osušimo. V trgovini so na voljo še nekatere druge snovi, katerih osnova je pralno sredstvo.

Za čiščenje in odstranjevanje rje je dobro uporabljiv aktiv in G. Ko očistimo z njim, je treba nanesti še zaščitni premaz antikorozijski, da se rja znova ne pojavi. Tudi za izpiranje notranjosti motorjev so posebni pripravki, kot npr. bipraol.

● Poznamo vrsto snovi za zunanjo zaščito, ki imajo skupno ime tektani. Seveda je treba poprej dobro odstraniti umazanijo. Dober premaz je tudi cinkolit, razen njega pa še konzervan. Koliko posamezne snovi potrebujemo za zaščito stroja, je seveda odvisno od velikosti stroja, od časa zaščite ter od drugih zahtev. Pogosto je treba zavarovati tudi notranje dele, za kar so uporabna kemična sredstva z imenom hiprotekt ali protektol.

Zaščita zahteva delo in dodatne stroške, ki pa se dobro obrestujejo. Skrb podaljša življenjsko dobo stroju, s tem pa prihrani denar, kar je v kmetijstvu posebnega pomena. Vedeti je namreč treba, da stroji resda olajšajo delo, povzročijo pa tudi dodatne stroške, ki jih je treba plačati iz priodka.

inž. M. L.

Za 80 odstotkov višje stopnje

Davki, ki jih bodo morali letos plačevati kmetje občini so enaki lanskim prispevkom. Kljub temu pa bo letos šlo iz kmečkega žepa več denarja. Vzrok za to je v zvišanju prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetov.

Odborniki škofjeloške občinske skupščine so skušali prikazati udeležencem zborov volilcev vzroke višjega prispevka. Glavni vzrok je pač v tem, da je sklad zdravstvenega zavarovanja kmetov zaključil preteklo leto z velikim primanjkljajem. V enajstih mesecih minulega leta se je v sklad pri komunalni skupnosti v Kranju nateklo 2 milijona 613.000 din dohodkov, izdatki v istem obdobju pa so znašali 3.155.000 din.

Dohodki zdravstvenih delavcev v letu 1970 se bodo povečali za 11 odstotkov, materialni stroški poslovanja zdravstvenih zavodov pa za 9 odstotkov. Ugotovljeno je tudi, da potrošnja zdravil, odkar kmetje ne plačujejo več polovično vrednost vsakega zdravila, zelo hitro narašča. Za vsako zdravilo bodo zato kmetje letos prispevali 4 dinarje. Izdatki za ortopedske pripomočke in prevoze z reševalnimi avtomobili bodo za deset odstotkov višji.

Da bi zmanjšali stroške kmečkega zavarovanja, je skupščina sprejela sklep, da zavarovane osebe komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov Kranj, razen predšolskih in šolskih otrok, niso upravičene do zobozdravstvene nege v breme sklada kmečkega zdravstvenega zavarovanja.

Izdatki za zdravstveno varstvo bodo zaradi naštetih razlogov za 13,6 odstotka višji. Sklad pa bo moral prispevati tudi več sredstev občinskim davčnim upravam kot povračilo za njihovo delo v zvezi z odmero, pobiranjem in izterjavo prispevkov za kmečko zavarovanje.

Na območju škofjeloške komune se bo tako po finančnem načrtu sklada zbralo 1.072.800 din. Največje povečanje obremenitev je prizadelo prav škofjo Loko zaradi velikega števila zavarovancev. Vsako kmečko gospodarstvo bo torej letos plačalo 200 din pavšala, 9 odstotkov od katastrskega dohodka negozdnih površin in 18 odstotkov od osebnega dohodka od gozda. Vsi lastniki negozdnih kmetijskih površin pa bodo morali plačevati še 8 odstotkov republiškega prispevka od dohodka teh površin.

A. Igličar

Državna založba Slovenije

obvešča, da bo
v kratkem na
knjižnem trgu

SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA, ki ga pri DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE izdaja SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI, bo v celoti izšel v pet knjigah po okoli 800 strani leksikonskega formata. V 110.000 geslih oziroma podgeslih bo zajeto celotno besedišče slovenskega sodobnega knjižnega jezika, to je nekako od leta 1900 do danes. Upoštevana pa bosta prav tako besedišče naših klasikov iz prejšnjega stoletja in splošno rabljena sodobna terminologija.

SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA je namenjen za praktično in znanstveno rabo. Zato bo mogoče najti v njem odgovor na vsako konkretno, pa tudi okvirno, teoretično vprašanje, ki zadeva slovenski sodobni knjižni jezik, zlasti; kaj beseda pomeni, kako se pravilno veže z drugimi besedami, kakšno stilno funkcijo ima, kako se izgovarja in piše ter v kakšnem odnosu je do drugih njej sorodnih besed. Ker bo v slovarju podano celotno jezikovno bogastvo slovenskega knjižnega jezika, bo to hkrati odsev vsega našega narodnega in družbenega razvoja v tem stoletju. Tako bo slovar istočasno svetovalec v jezikovnih zadevah in kompleksna podoba slovenske tvorčnosti in samoniklosti.

SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA spada po svoji izredni obsežnosti in velikih stroških za pripravo rokopisa in tiska med tista dela, ki se malokdaj pojavljajo in le redkokdaj ponatiskujejo. Ker bo to obsežno delo izhajalo več let, ne more založba vnaprej določiti cene za celoto. Zato je razpisala

PREDNAROČILO

le za prvo knjigo. Prednaročniška cena prve knjige je 150 din. Knjiga bo vezana v polusnje. Naročniki lahko poravnajo naročnino tudi v petih mesečnih obrokih po 30 din.

PREDNAROČNIŠKA CENA VELJA LE DO IZIDA PRVE KNJIGE. PO IZIDU BO CENA VIŠJA. PA TUDI NAKLADA ZA TO POMEMBNO DELO JE OMEJENA — ZATO:

NE ODLASAJTE IN POHITITE Z NAROČILI! DANES JE SE ČAS!

SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA lahko naročite v vseh knjigarnah, pri zastopnikih založbe, s priloženo naročilnico pa tudi neposredno pri upravi DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE, Ljubljana, Mestni trg 26.

NAROČILNICA

Obvezno se naročam na

SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

Prva knjiga: od A do H

Cena prve knjige vezane v polusnje: 150 din

Ceno bom poravnal(a):

— v celoti takoj

— v 5 mesečnih obrokih po 30 din*

(*Podčrtajte, prosimo, ustrezne pogoje plačila.)

Kraj in datum

Podpis

NASLOV NAROČNIKA:

Ime in priimek

Kraj

Ulica

Ustvarilec pri

Dramatik Anton Leskovec

ob 40-letnici smrti

23. januarja je poteklo 40 let od smrti slovenskega dramskega pisatelja Ločana Antona Leskovca. Napisal je več odrskih del, najbolj so uspele drame Jurij Plevnar (socialni motiv), Dva bregova in Kraljična Haris. Njegova dela so bila objavljena najprej v Domu in svetu — leta 1927 in 1928, pozneje tudi v knjižnih izdajah. Precej stvari je ostalo še v rokopisih in bi morebiti letošnja obletnica — prihodnje leto pa bo preteklo že 80 let od njegovega rojstva (rodil se je 4. jan. 1891) — bila povod da bi njegovo ostalino pregledali in pripravili za oder in za knjižno izdajo.

Anton Leskovec je začel pisati že kot dijak kranjske gimnazije. Tam je bil njegov sošolec Kamničan Fran Albrecht. Postala sta prijatelja ter si dajala pogum za pesnikovanje. Prve pesmi sta pošiljala Zori. To je bilo v letih 1904—1905.

Anton Leskovec pa je objavil prvo prozo kot študent pravnika v Pragi. Črtico Iz srca mu je v letniku 1912 objavil Dom in svet. Pod psevdonomom je Leston — Leskovec Tove — pisal med prvo svetovno vojno in pozneje kot italijanski vojni ujetnik v Monte Cassinu.

Dramatika Leskovca je v Zgodovini slovenske književnosti prikazal profesor Stan-ko Janež med drugimi tako: »Leskovec je bil svojstven, nadarjen dramatik, ki je videl v življenju usodna nasprotja ter jih poskušal reševati na osnovi idealistično pojmovane pravčnosti. Z njo

poskuša izravnati neskladnost in razkol med telesnimi in duševnimi silami v človeku in nered v sodobni družbeni ureditvi. V njegovih dramah se razodevajo prvine ekspresionizma in realizma, ponekod pa tudi eksotičnosti. Njegov dialog je v splošnem sočen in živahen, skoraj vselej dobro premišljen.«

Po poklicu je bil Leskovec pravnik finančne stroke. Služboval je med drugim tudi v Radovljici in Mariboru. Umrl je v Ljubljani star komaj 39 let. Snov za svoja dramska dela je večinoma zajemal iz Loke in njene okolice. Bil je iz obrtniške družine glavnika-jev. — »Kamplar« je bil njegov stari oče Jernej, pa tudi nekaj časa njegov oče France.

Leskovčeve drame so igrali na raznih podeželskih odrih, pa tudi v Ljubljani in v Mariboru in na Jesenicah. Njegova samostojna knjižna izdaja Dva bregova, natisnjena 1928, je izšla v zbirki Oder. Drama v treh dejanjih Vera in nevera pa je izšla 1940 pri Mohorjevi družbi v Celju.

J. Zupančič

Jenko v pesmi in glasbi

V nedeljo, 25. januarja, je bila v Predosljah slovesna akademija v počastitev 100. obletnice rojstva velikega slovenskega pesnika Simona Jenka. Na dobro obiskani prireditvi v dvorani KUD v Predosljah so sodelovali pevci in recitatorji iz Britofa in Predoselj.

—Jk

TOVARNA VERIG, LESCE PRI BLEDU

razglaš

prosta delovna mesta

1. 5 strojnih ključavničarjev
2. 3 strugarjev
3. 3 rezkalcev
4. 2 skoblarjev
5. 1 kovača
6. 1 kuharice

Pogoj je 3 leta prakse

7. 20 delavcev

Po možnosti vojaščine prosti. Stanovanja ni.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

Prijave pošljite na naslov:

Tovarna verig Lesce,
kadrovsko-izobraževalni oddelek
Lesce

— Zdi se mi, da se hoče obtoženi v očeh porote povzdigniti...

Lani je 30 držav razvrednotilo denar

V minulem letu je znižalo vrednost svojega denarja kar 30 držav, med njimi Brazilija, Izrael, Kambodža, Ceylon, Ljudska republika Kongo, Monaco, Senegal, Južna Koreja in Togo. V nekaterih državah so vrednost denarja v lanskem letu znižali celo večkrat. V Zvezni republiki Nemčiji pa so lani zvišali vrednost marke.

Med rekorderji v razvrednotenju denarja je Čile. Vrednost escuda se je namreč zmanjšala kar za 31 odstotkov.

Okrepile pa so se valute kot indonezijska rupija, kitajski juan in vzhodnonemška marka.

Kje jedo najceneje?

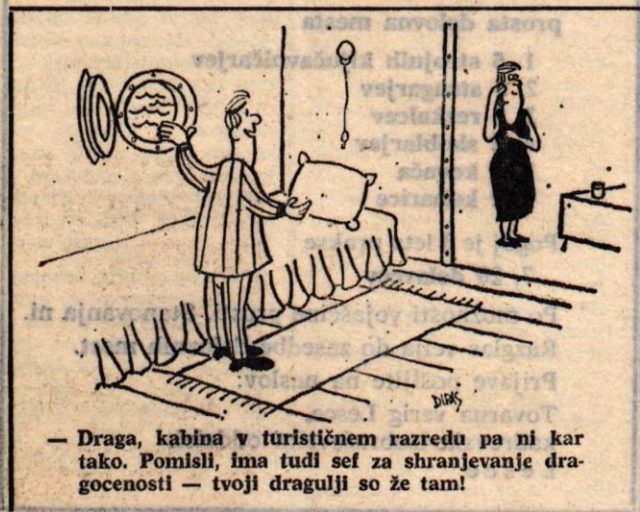
Neki angleški socialni delavec je z ženo prepotoval 14 evropskih držav z edinim namenom, da v vsaki primerja prehrano glede na cene v Veliki Britaniji. Živila je kupoval v samopostrežnih trgovinah in skrbno zapisoval cene. Izkazalo se je, da so živila najcenejša v Veliki Britaniji, v drugih deželah pa so takele; ker je vzel za osnovo 100 Veliko Britanijo, si slede države po vrstnem redu: Španija 105, Portugalska 113, Nizozemska in Švica 115, Belgija 122, Francija 124, Avstrija 127, ZR Nemčija 135, Danska 138, Norveška 141, Italija 158, Finska 169, najdražja pa je Švedska 173.

V bodoče brez karantene

Posebni komite ameriških vladnih nameščencev je objavil sporočilo, da je karantena bodočih vesoljskih potnikov po vrnitvi z Lune nepotrebna. Pričakujejo, da bo podoben sklep o odpravi karantene sprejela tudi NASA. Strokovnjaki so se odločili na podlagi poročil o izrednem zdravstvenem stanju vesoljcev iz apolla 11 in apolla 12, ki so se sprehajali po Luni. Kot je znano so ti vesoljci preživeli tri tedne v karanteni. Vse kaže, da ni nobene nevarnosti tako za človeka kot za rastline in živali ob dotiku z Luninimi minerali.

Cigarete in grlo

Nove laboratorijske raziskave v nekaterih ameriških laboratorijih so odkrile, da kajenje cigaret povzroča večje ali manjše poškodbe tkiva v grlu in na glasilkah. Obenem pa so znanstveniki objavili, da se poškodovano grlo obnovi, če kadilec preneha kaditi. Poškodbe celic v grlu so seveda odvisne od števila cigaret na dan. Izrazitejšje spremembe v grlu se pojavijo pri kadilcih cigaret, manj pri kadilcih cigar in pip. Če kadilec opusti kajenje, se poškodovane celice v grlu in na glasilkah počasi obnove.

— Draga, kabina v turističnem razredu pa ni kar tako. Pomisli, ima tudi sef za shranjevanje dragocenosti — tvoji dragulji so že tam!

KRVOSES²⁵

Mason je pokimal Pavlu Drakeju in mirno stopil v sobo ter zaprl za seboj vrata stanovanja. Sedel je na stol, si prižgal cigareto in spregovoril po domače, kot da je v svojem stanovanju: »Sedi vendar, Pavel!«

Plavalaska je nekaj sekund stirmela vanj popolnoma zmedena, nato pa rekla: »Ali je to res?«

»Pokličite vendar policijo. Ta vam bo že povedala kako in kaj!«

»Kaj me briga policija!«

»No, vsak trenutek se lahko oglasi pri vas. Ali ne bi raje nama povedali vse zgodbe?«

Pritegnila je stol, sedla na skrajni desni rob in vprašala: »Kaj pa imate vi opraviti s to stvarjo, Mr. Mason?«

»Advokat Mr. Bedfordja sem. Policija menda misli, da je soudeležen pri umoru. Kaj se je torej zgodilo?«

»Denham je izsiljeval. Podrobnosti pa mi niso znane. Binney Denham me je večkrat najel, da bi opravila zanj določena naročila.«

»Kakšna naročila?«

»Navadno sem morala za nekaj časa izginiti s kakim bogatim tepcem, dokler ni imel Denham denarja v žepu. Potem me je o tem obvestil in nato sem spustila moškega domov.«

»Zakaj pa ste morali za tako dolgo izginiti z njim?«

»Da se ne bi v zadnjem trenutku premislil. Poleg tega pa sva bila na ta način varna, da ne bi vključil kake detektivske agencije.«

»Kaj pa ste v takem primeru počeli?«

»Spravila sem gospoda nekoliko na druge misli.«

»Kaj se to pravi?«

»Ali naj vam to natančno naslikam?«

»Kaj ste torej počeli z Bedfordom?«

»Tja, skušala sem ga nekoliko premotiti... toda to je bilo težavno delo, vam rečem! Zelo ljubi svojo ženo. Trudila sem se, da bi se malce ogrel zame, toda vse je bilo, kot rečeno, bob ob steno. Čez nekaj časa sva res postala nekoliko bolj domača — prosim, nikar me ne razumite napačno! Drugega ni bilo nič. Prijetno sva se razgovarjala. Ugajal mi je, prav zares. Sklenila sem, da ne bom nikoli več sodelovala pri takih nepoštenih zadevah. Ko sem slišala, kako je govoril o svoji ženi... no, da, saj sem še mlada, življenje je še pred menoj. Morda bom nekega dne tudi jaz vzbudila pri katerem moškem taka čustva. Samo na primeren način se moram seznaniti z njim. Tako kot je z menoj zdaj, si vsak ustvari o meni napačno sliko.«

»Kaj ste storili?«

»Eh, nekdo nama jo je pošteno zagodel.«

»Kaj pa se je zgodilo?«

»Ko sva se odpeljala večerjat, sem na mizi pustila steklenico whiskyja. Nekdo je moral potem vanj viliti uspalno sredstvo. Po vrnitvi sva spila iz steklenice še vsak svoj kozarec. Niti pojma nisem imela, da je v whiskyju uspalno sredstvo. Sele ko sem se že v temi prebudila, se mi je posvetilo. Bedford je še spal. Našla sem mu še enkrat toliko whiskyja kot sebi. Ko sem mu potipala žilo, sem opazila, da je bila mirno in pravilno. Najprej sem se ustrašila, da gre morda za kako močno, nevarno mamilo, potem pa sem premislila, da je najbrž kako navadno uspalno sredstvo, saj tudi pri sebi nisem čutila nobenih zlih posledic.«

»In kaj potem?«

»Šla sem pod prho, si oblekla drugo obleko. Vedela sem, da zadeva ne more trajati več dolgo. Banke so bile zaprte in Denham je moral priti vsak trenutek.«

»In je potem res prišel?«

»Da.«

»Kaj vam je rekel?«

»Dejal je, da je vse v redu in da lahko greva.«

»Kaj pa se je zgodilo potem?«

»Obdolžila sem ga, da je vlijl v whisky uspalno sredstvo, pa je trdil, da ni res. Potem pa je v meni vzkipele. Čutila sem, da mi ne zaupa več. V jezi sem mu rekla, naj si prihodnjič za svoje umazane posle poišče drugo dekle. Nato sem mu povedala, da Bedford še spi. Skušala sva ga zbuditi, pa se nama ni posrečilo. Za trenutek se je usedel na postelji, potem pa je spet omahnil nazaj na blazine in spal dalje. Vsa divja sem bila na Denhama, toda pomagalo ni nič. Bedford je spal kot ubit. Ker se mi ni ljubilo več posedati tam okrog in je Bedford itak imel dovolj denarja s seboj, da bi se lahko odpeljal domov s taksijem, sem mu pripela na rokav listek, da je vse v redu, da lahko gre, kamor hoče. Nato sem odšla k svojemu vozu.«

»Kje pa je bil medtem Denham?«

»Sedel je v svojem vozu.«

»In kaj ste storili nato?«

»Peljala sem se nazaj v mesto in oddala voz v redu v zastavljalnici, kot mi je bilo naročeno. Pri takih primerih sem kavcijo vedno pustila zastavljalnici. Zapeljala sem voz vedno na parkirni prostor, pustila ključ v vozu, se naredila kot da grem v pisarno in se izmuznila. Saj so voz potem vedno našli s ključem vred, in pri kavciji petdeset dolarjev voznina nikoli ne zne-se več kot deset do dvajset dolarjev. Nekaj časa ljudje čakajo, ali se bo kdo zgasil zaradi kavcije, nato pa ta ali oni nastavljenec vtakne ostane od petdeset dolarjev v

svoj žep in s tem je zadeva opravljena.«

»Kako, ali je Denham ostal v motelu?«

»Ne, odpeljal se je ravno takrat kot jaz.«

Potem pa se je moral ne-kje obrniti in se peljati nazaj v motel.«

»Že mogoče. Ali je bil njegov voz tam?«

Mason je zmajal z glavo. »Kaže, da ne. Kakšen model pa je imel?«

»Popolnoma poklapan chevrolet. Pravil je, da mora biti njegov voz zato slab, da bi ga nihče ne opazil.«

»Ali je imel kak vzrok, da se je peljal nazaj?«

»Ne bi vedela. Saj je denar že imel.«

»Ali bi bilo mogoče, da je hotel še enkrat govoriti z Bedfordom?«

»Čemu neki? Saj ga je že oskubil za vse, kar je zahteval.«

Mason je namrščil čelo. »Toda nekaj je vendarle nameraval! Na vsak način je hotel še enkrat govoriti z Bedfordom. Ali je pozabil tam kaj važnega, ali obtožilnega?«

Potem pa Binneya Denhama malo poznate!«

»Ali veste, za kaj je šlo pri izsiljevanju?«

»O tem mi Denham ni nikoli ničesar izdal.«

»Kakšno ime pa ste si nadeli za to priliko?«

»Geraldina Corning. Pod tem imenom sem vedno nastopala ob takih prilikah.«

»Ali nameravate odpotovati?« je vprašal Mason in pokazal na novi kovček poleg omare.

»Morda.«

»Ali se vam taka služba dobro izplača?«

»Čeprav bi zaslužila dosti-krat več, človek pri tem končno izgubi spoštovanje pred samim seboj.«

»Mr. Bedfordu torej ne morete na noben način pomagati?«

»Niti mu ne morem pomagati, niti škodovati. Ne da bi trenil z očesom, je položil na mizo denar. To je bil masten plen — dvajset tisoč dolarjev na mah. Vse v potovalnih čekih.«

»Kaj pa ste nato storili s čeki?«

»Pozvala sem ga, naj jih drugič podpiše ter jih nato nesla v predal v avtomobilu. To je bilo dogovorjeno z Denhamom. Medtem se je potikal zunaj tam okrog in pazil na avto. Vedno sva tako zvrtele zadevo, da sva bila varna pred zasledovalci. Dokler nisva bila stoodstotno varna, sva se vozila križem po mestu. Binney je tako dolgo vozil za nama. Končno sem rekla Bedfordu, naj zapelje pred kak motel in tam ustavi. Izbiro sem pre-pustila njemu, to ga je pomirilo. V motelu Pri mirnem počitku sem ga zaklenila v sobo, poklicala po telefonu Denhama, mu povedala, kje sva in da so medtem potovalni čeki tudi že drugič podpisani.«

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

70

Sicer pa jim vseeno ne bo šlo tako hitro za nohte, zakaj cerkev je prilagodljiva, ljudje pa še vedno vtrajni, čeprav živimo v snovnem svetu, ki ga s čuti zaznavamo in ki mu pripadamo in ki je zato lahko edino resnični svet. Naša zavest, naše mišljenje je proizvod snovnega, telesnega organa, možganov. Materija ni proizvod duha, marveč je duh sam le najvišji proizvod materije, neuničljive in večno gibljive materije, take, kakor je pač priroda sama v nepretrganem gibanju in spreminjanju, nepretrganem obnavljanju in razvoju, kjer vselej nekaj nastaja in se razvija, obenem pa tudi vselej nekaj propada in odмира. Tudi te stvari so za dialektično metodo pomembne. Zanj ni važno predvsem to, kar se v določenem trenutku zdi trdno in neporušljivo, v resnici pa nosi to trdno in neporušljivo v sebi že kal odmiranja. Za dialektiko je pomembnejše to, kar nastaja, pa čeprav je v trenutku nastajanja videti netrdno. Toda to netrdno razvija, je v svojem nastajanju, to pa je za dialektično metodo prvobitno. Brez tega, kar skoro neopazno nastaja in se razvija ni mogoče predvidevati prihodnosti. In potem so pomembne tudi spremembe, proučevanje sprememb v materiji, količinskih sprememb v kakovostne, spoznavanje teh revolucionarnih skokov, prenesenih na družbeno gibanje... O dneve in dneve bi lahko o tem govorili, pri nasprotnikih bi dvignili vihar ugovarjanj, toda praksa, ta preizkusni kamen, je na strani dialektike... O, moral bi, se Srebrnič nagne k učitelju, obenem pa iz žepa potegne neko knjižico... »moral bi preučiti to knjižico. Leninovo delo je to, napisano pred desetletjem: Materializem in empiriokritičizem. Ko bi ne bili ti, bi ti je ne posodil. Dragocen, najbolj dragocen spomin zame je to,« kaže Srebrnič na nemški prevod Leninovega dela, na naslovno stran, na kateri je z lepimi izpisanimi ruskimi črkami

napisano Leninovo posvetilo Srebrniču.

»Lenin?« črkuje učitelj cirilske črke.

»On,« pritrjuje Srebrnič. »Zato pazi na to knjigo kot na svojo glavo. Do Rožnice (tako pravi jo na Primorskem prazniku Marijinega vnebovzetja) jo preberi. Takrat bo v Kobaridu naš shod. Govoril bom. Upam, da boš prišel.«

»Bom, brez dvoma bom.«

Tako obljublja učitelj.

»A vi,« se Srebrnič obrne k Stefi, »vi pa razmišljajte, kako bi v organizacijo vključili čim več kmetov. Morda boste uspeli, kakor smo med kmeti v okolici Gorice. Nikoli ne smemo pozabljati, da je naš cilj delavsko-kmečka oblast.«

Več ji Srebrnič ne utegne svetovati. Nepričakovano srečanje z mladim učiteljem Žagarjem mu je vzelo čas za stvari, o katerih bi se moral pogovoriti s Stefi...

5

Novice o antantni intervenciji proti madžarski sovjetski republiki niso nič kaj razveseljive za revolucionarne socialiste, h katerim se prištevajo Stefi. Madžarska rdeča vojska doživlja poraze in na vidiku je nova katastrofa, ki bo doletela delavsko gibanje ne samo na Madžarskem, marveč bo brez dvoma vplivala na uplah revolucionarnega ljudskega vrenja v kraljevini SHS in drugih obrobni državah.

»Klonili bodo,« meni Jakob, čeprav ga Stefi zaradi tega imenuje črnogleda. »Črnogled ali ne! Ljudje so siti vojskovanja. Ne bodo branili revolucije. Zanje je pomembno samo še to, da je konec morije. Mimo tega Madžarska ni Rusija, kjer si kontrarevolucionarji in antantni intervencionisti lomijo zobe in izgubljajo sile in bitke v neizmernosti ruskega prostora. Madžarska pa je majhna. Zadoščali bodo romunski intervencionisti z jugovzhoda in češki s severozahoda. Ljudje se ne bodo vpraševali, kakšen jarem jim bo nadela antanta z belimi madžarskimi oblastniki. Za ljudi je trenutno najhujši jarem vojska, lakota, bitke, smrt...«

Jakobove besede so kakor napoved. Že konec julija se madžarska rdeča vojska na vsej črti umika, madžarska plemiško-meščanska gospoda, ki je pred revolucijo pobegnila in se zatekla pod varno okrilje francoskih okupacijskih čet v Szegedinu, pa postaja vedno glasnejša. To so večinoma grofje in drugi ljudje, ki so v minulih de-

setletjih krojili avstro-ogrsko zatiralsko politiko in ki bi se že zaradi tega ne smeli več pojaviti v politiki, saj so vsi od bivšega avstro-ogrskega admirala grofa Miklosa Horthyja pl. Nagybanya do zadnjega v politiki še neznanega plemenitaša zagrizeni sovražniki ne samo republike delavskih in kmečkih svetov, marveč tudi meščanske demokracije, ki naj bi zmagala v tej vojni in zaključila dokončno zmago stoletnega ideala francoske revolucije, kakor dan za dnem še vedno razglašajo meščanski časniki in postavljajo to svojo »svetovno revolucijo« pred tisto, ki naj bi jo izbojeval svetovni proletarijat.

RDEČI BELA KUN OSTOPIL.

S to novico v časniki se začne avgust. Nekaj dni kasneje poročajo o koncu madžarske komune. Dne četrtega avgusta so vkorakali v Budimpešto Romuni. Madžarska je zopet kraljevina, brez kralja sicer, namesto katerega vlada regent admiral Horthy ne po načelih francoske meščanske revolucije, marveč z nasiljem, kakršnega svet pred njim še ni poznal. Kadar je krvni pritisk množic previsok, jim je treba puščati kri! In kri že teče na Madžarskem. Glave preprostih rdečih bojnikov se vale izpod rabljivih sekir s tnal. Madžarske boljševice pa tudi druge streljajo ali obešajo na vešala, ne da bi jim prej sodili. Nihče ne piše protokolov o tem. Dovolj je, da te kdo ožigosa za boljševice in da padeš v roke pijani beli tolpi.

O tem pripovedujejo ubežniki.

In o tem pišejo socialistični časniki.

ORGANIZIRAJTE POMOČ ZA OGRSKE BEGUNCE!

Tako je navodilo stranke, ki ga Stefi ne utegne do kraja prebrati, ker se odpro vrata, na pragu pa se pojavi borjanski župnik.

»Vstopite, gospod nunc,« sliši Stefi za župnikovim hrbotom mamo.

»Bom, bom,« ponavlja župnik kakor bi zvonil z zvonom. Njegov glas je globok. Nekaj temnega, zlo napovedujočega se skriva v njem.

Stefi ga pozdravi, potem pa zgane strankino pošto in se hoče umakniti v trgovino.

Toda župnik ji s svojo postavbo zapre pot.

»K vam sem prišel. Z vami moram govoriti,« pravi.

»Z menoj?« se začudi Stefi.

Iva Rant o svoji pokojni teti Franciški Krek

»Mlinska mati« in njena hči

Franciško Krek smo skozi dva meseca predstavljali našim bralcem z njenimi zapisi, o njej sami pa smo vedeli bore malo. Pa je že tako: Kdor išče, najde! Iva Rant s Sv. Lenarta nam je poslala najprej njeno — se pravi tetino — sliko (objavljena je bila v tej rubriki v Glasu 14. januarja letos), potem pa še daljši zapisek o njej in njenem življenju, o njeni življenjski poti. To pismo, ki smo ga pred nedavnim prejeli, v celoti objavljamo. Takole piše Iva Rant o svoji teti!

Na vašo željo bom poskusila povedati nekaj podatkov o rajni teti Franciški Krek. Rojena je bila leta 1868 na mogočni kmetiji v Luši, ki se ji po domače reče Brnožev. To posestvo je bilo tako razsežno, da na njem danes živijo še 3 manjši posestniki, od katerih vsak lahko redi do troje živine in po dva prašiča. In kljub temu je Brnožev posestvo še tako veliko, da sedanjí lastnik lahko redi do 10 glav živine in konja ter po 6 prašičev.

Hiša Brnoževa, ki stoji na lepi ravnini, kakih 100 m dvignjena nad dolinsko cesto, lepo proti sončni strani, je do danes ohranila kar precej svojo prvotno obliko. Samo

od zadaj jo krasi mogočni novi hlev. Za hišo se razprostirajo velike njive, prav malo brežne. Potem je proti vrhu hriba malo gozda in nato zopet precejšen kos obdelovalne zemlje, ki jo imenujejo »Bauhovec«. Ta zemlja slovi po ugodni pridelavi krompirja; veliko ga je in okus ima posebno dober.

Pa ne samo to. Pri gruntu je bil tudi mlin. Kakih 100 korakov nižje je bila čedna stanovanjska hiša in zraven mlin. Mlin je bil na črni in beli kamen, kakor pravijo, pa tudi stope so bile zraven za obdelavo prosa in ječmena.

V družini so imeli 8 otrok (v resnici se jih je rodilo vsega skupaj 11, pa so 3 še

majhni umrli). Gospodar je bil bolj pohleven možiček, medtem ko je bila njegova žena Franca nekaj posebnega: lepa žena, dobra, energična in zelo razumna. Ona je bolj vodila gospodarstvo kot mož. Prva otroka (fant, ki je razum in pridnost dobil po njej, in Minka, ki je rasla v postavno, najlepše dekle tistega kraja) sta bila kmalu glavna delavca pri hiši, medtem ko je mati druge dala v šolo. V domačem kraju tedaj šole ni bilo. Jožko, tretji otrok, je šel v Ljubljano, troje deklet pa v Škofjo Loko k nunam. Minka je že v enem letu izjokala svoje domotožje in ostala doma, drugi dve pa sta napravili razrede. Rozalka je ostala pri nunah, najbolj razumna Franciška pa se je vrnila domov.

V letu, ko je imel Jožko novo mašo (preden je šel v semenišče, je bil 3 leta na Dunaju, kjer je tudi napravil doktorat), so dali starši posestvo sinu. Zadolžili so se zaradi študiranja otrok, zato je moral sin poiskati bogato nevesto, starši z drugimi otroki pa so se preselili v mlin.

Ob tem moram omeniti slavlje, ki se ni dalo primerjati nobenemu drugemu. Gostija je bila v velikem vezanem kozolcu, ki je bil seveda

ves v zelenju in do zadnjega kotička natrpan z gosti. Pred kozolcem sta stala mogočna mlaja s premerom 40 cm.

Zdaj se je torej pričelo življenje v mlinu. Imeli so tudi 2 kravi in 2 prašiča. Mlin je mlel noč in dan. Imel je tak sloves, da so vanj vozili žito iz obeh dolin, Selške in Poljanske. Mati je jemala merico in pekla kruh. Vsak, ki se je pokazal v mlin, je dobil »šnit«. Takrat je bila namreč trda za kruh; mnogi ga niso imeli. Vsa prijazna, darežljiva in postrežna je bila mati, pa tudi vesela in zabavna, zelo priljubljena. Rekli so ji: mlinska mati. Vsak je šel zato zelo rad v mlin in berači so bili tam kot doma. In še to moram omeniti: mati Franca je še v mlinu kupila punčko, čeprav je šla že v 50. leto. To je bila tako lepa punčka, da je bila v pravi okras mlinu. Tak »oblek« je imela od fantov, da se je omožila še pred 18. letom.

En fant je še študiral, ker pa za to ni bil preveč navdušen, je postal poštar. Minka je šla v domače župnišče za gospodinjo. Franciška, o kateri pravzaprav pišem, pa je šla v Javorje. Bila je tudi v župnišču, razen tega pa je učila otroke. Bila je torej učiteljica, čeprav vseh potrebnih šol ni imela. Bil pa je tam kmet, ki je opravljal

službo organista. Ker mu je to delo bolj prijalo, je prodal kmetijo in se ves posvetil novemu poklicu. S Franciško sta se zaljubila in se vzela. Franciška je kupila punčko, ki ji je umrla, stara pol leta. Čez dve leti ji je umrl še mož. Prodala je svoje stvari (razen klavirja, ker jo je mož naučil igrati). Na povabilo brata Jožka (ki je bil dekan v Trnovem pri Ilirski Bistrici in je imel starše in Minko že pri sebi) je odšla k njemu tudi Franciška; vodila mu je obsežno pisarniško delo. Ko so pozneje prišli pod Italijo in je bilo treba uradovati tudi italijansko, se je z veliko prizadevnostjo naučila tudi tega jezika.

(Nadaljevanje)

Iva Rant

Gorenjski
kraji
in ljudje

(Nadaljevanje)

Še zadnji pozdrav in Franc se je izgubil v globokem snegu. Le škripanje snega je še spremljalo slovo od družine in življenja. Zjutraj je Marija zakričala: v glavi se ji je zavrtelo, da je omahnila na divan. »Mamica, zakaj jočeš?« jo je spraševala Danica, ki še ni mogla doumeti novice, da je njen očka preteklo noč, samo štiri ure potem, ko ga je božala po licih, padel v Dragi.

Tisto sobotno popoldne so v štab Kokrškega odreda, ki je bil v Jelenjolu nad Tržičem, poklicali dva hrabra borca. V štab so poklicali Miha Repinca iz Zgornjega Vetrna pri Tržiču in Cvetana Poharja z Brezj. »Glede na vajino hrabrost in sposobnost sta postavljena na novo dolžnost. Miha, ti boš komandir, Cvetan, ti pa politkomisar 3. čete III. bataljona Kokrškega odreda,« je dejal komandant odreda in jima povedal, kje je bataljon.

Jože Vidic

Zaseda v Dragi

Zvečer sta odšla na pot. V bataljon pa je prispel samo Miha, kajti Cvetan je smrtno zadet od sovražnikove zasede omahnil v Dragi.

PARTIZANSKA DRAGA

Dolina Drage je vsem dobro znana zaradi tega, ker so tam streljali talce. Mlajši generaciji pa je manj znano, kaj se je dogajalo v noči od sobote na nedeljo med sedemindvajsetim in osemindvajsetim januarjem 1945. leta. Draga nam je simbol trpljenja, vsem draga in nepozabna. Tod so krvaveli naši sinovi. Nemci so prve talce v Dragi ustrelili 6. avgusta 1941. leta. Prve žrtve fašističnega nasilja so bile: Kazimir Črne, ključavničar iz Kamnika; Ivan Finžgar, zidar z Javornika; Stanislav Kališnik in Mihael Kolarič iz Perova. Dva dni kasneje so v Dragi spet ustrelili devet na smrt obsojenih Slovencev. Skokovit porast partizanskih enot pod Karavankami je vzrok, da 1944. in 1945. leta v Dragi niso več streljali talcev. Pri vsakem streljanju so namreč morali skrbno zavarovati bližnjo in daljno okolico, da bi preprečili napad partizanskih enot na tiste, ki so streljali talce. Vedno pa ni bilo dovolj enot za zavarovanje, zato

so v zadnjih letih talce rajši streljali na vrtu begunjskih zaporov, ali pa v drugih krajih, kjer so bile v bližini močne nemške in domobranske enote.

Po dolini Drage so redno hodili partizanski obveščevalci, kurirji, patrolje in aktivisti, ki so prinašali hrano in poročila. Ko se je spomladi 1944. leta ustanovila IV. gorenjska relejna linija, je po dolini Drage vodila redna kurirska pot. IV. kurirska relejna linija je vodila z Mežaklje po dolini Radovne do Mojstranc, nato pa prek Save, ceste in železniške proge v pobočje Karavank nad Dovjani, kjer je bila kurirska postaja. Tretja kurirska postaja IV. relejne linije je bila v gozdu nad Javorniškimiroviti, zadnja pa v Jamerskem vrhu nad Drago. Kurirji slednje kurirske postaje so prevzemali in oddajali pošto kurirjem iz Javorniškega rova nekje na sredi poti pod Karavankami, ponavadi v bližini Potoške planine. Kurirji iz Drage so nato pošto odnesli naprej proti Tržiču, kjer so se pod Dobrčo srečali s kurirji naslednje relejne linije.

KURIRSKA POSTAJA G-14

Rudolf Hrovat-Tilen iz Poljč, sedaj je vratar v tovarni verig v Lescan, je o ustanovitvi kurirske postaje v Dragi povedal tole:

»Kurirska postaja G-14 v sklopu IV. gorenjske relejne linije je bila ustanovljena spomladi 1944. leta. Prvi komandir kurirske postaje je bil Jože Fajfar-Bobi, ki živi v Skofji Loki (prosim Bobija, če pošlje na uredništvo Glas svoj naslov). Bivak smo imeli v Vršeh blizu sv. Petra nad Begunjami. S komandirjem Bobijem nas je bilo šest kurirjev. Spominjam se, da sta bila med prvimi kurirji kurirske postaje G-14 poleg mene še Berti, doma iz Ribnega in Triglav, doma s Cernivca. Zvezo s sosednimi kurirji smo imeli pri Smokuški planini pod Stolom, bli-

Vrtinar Orbljč iz Begunj je zjutraj, 28. 1., prvi pregledal vse mrtve. Iskal je sina

zu starega gradu v Dragi pa smo imeli zvezo s kurirji z Dobrče. Poleti 1944. leta smo premaknili bivak kurirske postaje v staro gozdarsko kočo, last Matijevčevega Ruda iz Zapuž.

(Se nadaljuje)

Ivan Jan

Iz kronike kokrškega odreda

2

Na Karavankah in pod njimi, v podnožju Kamniških planin in po njih so zdaj spet hodili borci Kokrškega odreda. Toda zdaj jim je bilo namenjeno, da bodo pod njegovo zastavo speljali ta boj do konca.

Z istim poveljem je bil imenovan tudi štab Škofjeloškega odreda, ki je pogostokrat na desnem bregu Save sodeloval potem z enotami XXXI. divizije, medtem ko je bil Kokrški odred podrejen neposredno štabu IX. korpusa.

To poudarjamo zaradi tega, ker se posej ne bomo več dosti dotikali delovanja terenskih organizacij, kajti kljub različnim žrtvam Kokrški odred nikoli več ni bil razbit tako, da bi njegovi borci morali spet na teren in vzpostavljati nove organizacije ter pripravljati nove ljudi za odhod k partizanom. To in še dosti drugega dela so posej z večjimi in manjšimi uspehi, toda nepretrgano, vse do konca vojne opravljale terenske organizacije.

S tako organizacijo je odred deloval zelo urejeno, njegov štab pa je s številnimi službami posloval že kot višja in do podrobnosti organizirana vojaška enota. To prav za Kokrški odred kljub različnim neugodnim okoliščinam velja še posebno.

Obnovljeni Kokrški odred je poleg kranjskega okrožja odtlej pokrival še velik del kamniškega in jeseniškega, partijsko pa je bil vezan tudi na Pokrajinski komite oziroma Oblastni komite za Gorenjsko.*

Takoj po obnovitvi Kokrškega odreda je bila velika skrb posvečena urejanju in utrjevanju enot ter ustanov. Prav tako tudi partijski in skofjski organizaciji, ki je skrbela za ideološko vzgojo članstva. Sploh je bilo politično delovanje z vsem sestavom neprestana naloga in skrb poveljstev, kar se je kazalo zlasti od septembra dalje. Partijske in skofjske organizacije so veliko prispevale k boljšemu izvajanju povelj, kar je bilo zaradi dinamičnosti in pomanjkanja izkušenega ter zrelega, zlasti vojaškega kadra, zelo potrebno.

Enote Kokrškega odreda so prek svojih poveljstev in drugih pripadnikov sodelovale tudi s terenskimi organizacijami, ki so se trudile z vojaškimi pohodi in aktivnostjo. Na tem polju so bili zelo pomembni tudi mitingi in zborovanja, ki so bili usmerjeni v prevzgojo ljudi in k mobilizaciji v vrste NOV. Ti mitingi so skupaj z literaturo in drugim političnim delom postali nepogrešljiva oblika delovanja in vzgoje ter zveza z ljudstvom.

Tako je II. bataljon skupaj z minersko četo priredil septembra miting v Storžiču, ki sta mu prisostvovala tudi član SNOS Bogdan Osolnik, tedanji sekretar Pokrajinskega odbora OF, ter član istega foruma Ivan Bertoncelj-Janoš. To zborovanje je razčistilo marsikatero politično vprašanje ter utrdilo odnos vojske in političnih organizacij. (Arhiv CK ZKS).

Delovanje partijskih organizacij in vsakodnevne politične ure je rodilo nagle uspehe. To se je kazalo v neprestanem dviganju bojnega razpoloženja, v povečani vojaški dejavnosti in v hrabrosti posameznih skupin in posameznikov. Pri vsem tem so se iz dneva v dan bolj kazali zlasti mladinci — skofjci. To je bilo glede na povečano aktivnost okupatorja in domobrancev tudi zelo potrebno. Domobranske enote so bile posebno aktivne tam, kjer je primanjkovalo naših enot, se pravi na cerkljanskem in šenčurskem sektorju.

Bataljoni in druge vojaške enote novega odreda so še vedno delovale razdeljene po sektorjih, kar je bilo tudi nujno. Tako so bataljoni morali delovati in odločati o vsem zelo samostojno. Strogo so uporabljali partizansko taktiko, ki se je v teh okoliščinah izoblikovala do podrobnosti.

Gverilski način bojevanja so postopoma še dopolnjevali. Tako so tudi mine postale zdaj novo in pomembno orožje skoraj pri vseh akcijah, posebno pa na železnicah in drugih komunikacijah. Pri vsakodnevni praksi, ki je izmenada začela vznemirjati sovražnika na raznih krajih, je rasel nov, drzen in sposoben kader minerv. Ti so bili posej nepogrešljivi. Z majhnimi silami, a z veliko drznostjo in tveganja, so dosegali občudujoče uspehe. Proti nemški in domobranski vojaški premoči so postajale mine nevarno in uspešno orožje. Vsak dan bolj demoralizirano nemško moštvo je v tej pokrajini bilo zaradi tega še bolj demoralizirano. To še posebno po atentatu na Hitlerja, ko je bil že skoraj vsak v očeh drugega nevaren vohun ali saboter.

Njihovi pomočniki domobranci, ki niso bili niti prava vojska niti civilisti, pa v svoji zapeljivosti niso hoteli ali niso mogli videti odvisnosti od svojih gospodarjev. V boju proti partizanom so jih Nemci uporabljali predvsem kot predhodnice in likvidatorje, ki so pred svojimi gospodarji nosili glave pred partizansko orožje. Tako je njihovo sodelovanje in prijateljstvo z Nemci kljub svojim računom bilo obeleženo s kaj žalostnim nasprotjem.

ODRED JE TAKOJ ZAČEL DELOVATI

Brž po reorganizaciji in ureditvi enot, so le-te takoj začele delovati. Od konca avgusta in septembra, se pravi v enem samem mesecu, so odredne enice izvedle več akcij, predvsem pa minerskih.

Tako je 2. minersko-sabotažna četa že 27. avgusta minirala cevovod na Javorniškem rovu. Ta cevovod je dovajal vodo za turbino železarskih obratov na Javorniku. Sabotaža je občutno zavrla delo in vznemirila okupatorjevo poveljstvo.

Naslednjo sabotažo so izvedli minerci I. bataljona. Ti so 30. avgusta z miniranjem delno porušili kurilnico v Tržiču. V njej je bila tudi lokomotiva, ki je bila ob tej priložnosti poškodovana, prav tako pa tudi vodovodne instalacije. S tem je bilo moteno redno delovanje.

Tudi naslednja akcija je bila minerska. 1. septembra so minerci I. bataljona šli na železniško progo med predor in Radovljico. Zaradi razbite proge je bil promet ustavljen za 6 ur.

Cez tri dni, to je 4. septembra, so minerci spet šli na železniško progo. Ta večer so minerci 2. minersko-sabotažne čete pogнали v zrak del proge med postajama Otoče in Radovljica. Mino pa je sprožil brzovlak sam. Zaradi tega je bilo pokvarjenih tudi nekaj vagonov, promet pa je bil zaustavljen za več ur.

8. septembra je spet zletel v zrak del železniške proge. To pot med Lescami in Radovljico. Ta večer so bili na progi minerci I. bataljona. S to akcijo je bilo uničenih šest tračnic, promet pa spet zaustavljen za nekaj ur, kar je tedaj že dosti pomenilo.

* Iz štaba IX. korpusa sta v štab Gorenjskega odreda prinesla navodila o razdelitvi obstoječih sil, ustanov in materiala Gorenjskega odreda takratni namestnik odrednega komandanta kapetan Ivan Javor-Igor in komandant III. bataljona Gorenjskega odreda poročnik Jože Rebolj-Planinc, ki se je tedaj vračal iz oficirske šole.

Ta dva sta ustne napotke glede nadaljnjih operacij, organizacij Kokrškega in Škofjeloškega odreda, glede krepitve in mobilizacije dobila v štabu IX. korpusa že 9. avgusta 1944.

Marian Telatko

Šele v soboto smo v tedniku Primorske novice prebrali vest, da so v Ajdovščini 19. januarja pospremili na zadnjo pot nekdanjega urednika Gorenjskega Glasa Marjana Telatka. Rodil se je v Ljubljani v delavski družini, kjer je v Mostah končal osnovno šolo, gimnazijo pa je obiskoval v Novem mestu in jo dokončal v Kragujevcu in obenem še vojno obrtno šolo. V Kragujevcu je izdal svoje prvo lite-

rarno delo pesem Vagabund in pisal za slovenske časnike. Leta 1932 je izdal literarno delo Izgubljeni. V Kragujevcu je bilo takrat mnogo Slovencev in ustanovili so društvo »Ivan Cankar«. Že v mladosti je skusil mnogo gorja in tudi tu so ga začele preganjati policijske oblasti. Odsel je v Sarajevo in postal sekretar zveze kovinarjev, ustanovil spet kulturno društvo »Ivan Cankar« in pisal za sarajevski list Snago. Začel je izdajati slovenski mesečnik Naša misel pozneje pa Zoro, ki je izhajala do leta 1941.

Leta 1938 so ga odpustili iz državne službe zaradi tarifne akcije, ki jo je organiziral pokojni Telatko med delavci v vojno-tehničnem zavodu. Bil je član delegacije, ki je šla v Beograd protestirat zaradi slabih razmer v vojno-tehničnem zavodu. Leta 1941 so ga internirali v Staro Gradiško, nato v Jesenovac in pozneje še v koncentracijsko taborišče v Avstrijo.

Po vojni je bil imenovan za tajnika društva za kulturno sodelovanje BIH s SZ. Leta 1947 je dobil službo kot arhivar na medicinski fakulteti v Sarajevu. Leta 1948 se je vrnil v Slovenijo in postal v Iskri referent za tisk. Od 1948. do 1952. leta je bil urednik Gorenjskega Glasa, nato novinar Delavske enotnosti. Leta 1955 se je preselil v Ajdovščino in bil leta 1961 invalidsko upokojen.

Tudi po upokojitvi je bil še vedno delaven. Bil je član ZK, ZB. Veliko pa je delal tudi na športnem področju.

V spomin nanj objavljamo odlomek iz literarnega dela Izgubljeni.

Srečanje

Pustni korzo. Polno ljudi. Veselje in razposajenost sta na višku.

Vrvenje.

Gomila.

Glava ob glavi, telo bo telesu, ženske ob moških.

Vse to se stiska, preriva, ščiplje, ljubi ter siplje točo konfetov na glavo, v obraz, na obleko, na tlak.

Tramvaj komaj prodira. Zastaja. Voznik se jezi, preklinja.

Jeze se tudi oni utrujeni potniki v njem, ki jih on z jutra in z večera prestavlja iz enega dela mesta v drugi.

Otroci v predmestju nestrpno čakajo staršev. Lačni so. Strah jih je. Ne vedo kaj se je neki z njimi — s starši — zgodilo, da jih ni tako dolgo.

Ne vedo, da je tramvaj obtičal na korzu

Ob vratih neke veže stoji

pohabljenec. Mlad je. Zašel je sem na korzo.

Na iztegnjeno dlan mu padajo le konfeti.

Stoji na eni nogi in mili z lehtjo, ki se mu končuje takoj pod desnim komolcem. Z enim motnim očesom gleda v korzo. Prosi in zaklinja mlado in staro, da mu nakloni miloščino. Prosi ponižno in ganljivo. Prosi odločno in s strahom, ker je beračenje po mestu prepovedano, a on ni niti meščan.

Korzo ga ne vidi in ne čuje. Poriva ga, smeje se in vrišči od veselja.

Povsod se pozdravljajo, šalijo, kujejo nova poznanstva in pomenkujejo, kam bo šel kdo, ko se korzo konča. Eni v »Zvezdo«, »Sočo«, »Union«, drugi v »Emono«, »Dvor«, plesno šoto itd.

Pod vežo prileti star gospod. Komaj se je izvil iz te gneče.

Smehtja se.

Poln je konfetov. Odkrije se ter otrkava klobuk.

S pogledom preleti gomilo. Gleda na svojega sina in hčerko, kako se veselo zabavata v tem vrvežu. Vshičen je nad njima. Sijajna sta to otroka. Zdrava in vedno vesela.

Pozneje odidejo na bal.

Zabavali se bodo do zore.

Dal jima je ukrojiti nove obleke. Vse to ga bo stalo samo par tisočakov.

Pohabljenec ga skrbno opazuje. Oko mu vse močnejše in veselejše blišči. Spoznal je v njem človeka, ki ga že osem dni išče po mestu. Srečal ga je, — glej — slučajno na korzu — veselega in razpoloženega.

»Dober večer, gospod Debevc,« pozdravi pohabljenec.

»Dober večer,« odzdravi gospod in ga v čudu pogleda.

»Mar me ne poznate?« vpraša pohabljenec.

»Ne! Odkod?«

»Jaz sem Gorjančev Tone, tisti mladenič, katerega je pred tremi leti podrl hrast v vašem gozdu. Ali se spominjate? Bili ste tam. Prišli ste z gospodom ravnateljem, da vidite kako se dela.«

»Ah da... Spominim se malo tega nesrečnega dogodka,« meni gospod nato, ko si je priklical v pamet ta slučaj. »Toda... jaz sem pozneje čul, da ste vi umrli v bolnici,« meni dalje.

»Ne, nisem umrl. Odrezali so mi eno nogo nad kolenom in roko pod ramenom, eno oko se mi je izteklo, a čeljusti in rebra so mi malo uravnali. Baš sem vesel, ker sem vas srečal. Že nekaj dni vas iščem tu po mestu.«

»Mene iščete? Vi? Kaj želite?«

»Sem v zelo bednem položaju. Beračiti ne smem, a umreti ne morem. Beračil sem po vaseh, a zdaj nekaj dni tu v mestu, skrivajoč se po vogalih. Toda nič. In glejte, danes nisem dobil še niti

to priča, kako požrtvovalni in marljivi so.

Nad karnevalom bdi Smojkarsko društvo, ki pa vse bolj dobiva značaj turistične organizacije. Rado bi namreč vas spremenilo v priljubljeno izletniško točko.

Bržkone bo tekmovalje sčasoma preraslo okvir lokalne prireditve. Že lani si ga je ogledalo prek 2000 ljudi, medtem ko jih je bilo letos še za nekaj sto več. Prišli so iz sosednje Gorenje vasi, iz Poljan in Skofje Loke ter celo iz Kranja in Ljubljane.

-ig

Z lanskoletnega smojkarskega tekmovanja v Hofavljah

Smojkrsko tekmovanje — splet pisanih barv, mask, noš in šegavih domislic

Hotaveljski predpustni karneval si je ogledalo veliko ljudi

Hotavlje, vas v Poljanski dolini, znana predvsem po svojem »rudniku« marmorja, je bila minulo nedeljo prizorišče zanimive turistično folklorne prireditve, pustnemu karnevalu podobnega smojkarskega tekmovanja, ki sicer mirno naselje ob cesti proti Žirem vsako leto enkrat napolni s kopico radovednežev. Tudi tokrat so Hotavlje spominjale na razigrano južnoameriško mesto, polno smeja, maskar in glasbe. Domiselno okrašene sani z mojstrsko našemljenimi tekmovalci, drvečimi po hribu na-

zvol, morajo navdušiti še tako zahtevnega gledalca.

Ampak pojdi' ro' lepo po vrsti. Smojkarsko tekmovanje ima svoje korenine v načinu življenja in dela starih Hotaveljčanov, prednikov današnjega prebivalstva. Le-ti so pozimi za prevoz tovora uporabljali posebne sani, po katerih je prireditev tudi dobila ime. Kot smo zvedeli od organizatorjev, se priprave začno že dva meseca poprej, kajti nastopajoči, hoteč nuditi občinstvu čim več zdrave zabave, nikdar ne uporabljajo lanskih rekvizitov, ampak vsakič izdelajo nove. Že

dinarja, a na ulici je do kolen teh pisanih papirčkov.

»Pa dobili ste tedaj odškodnino.«

»Dobil sem, to je res, toda zelo majhno. Matič je kupila nekaj moke, meni obleko, vrnila sosedu dolg in ostalo ni nič. To je tisti denar, ki ste ga vi še istega nesrečnega dne odposlali moji materi z obljubo, da ji ponovno pošljete več. Jaz sem vas hotel že preje poiskati. Vprašal sem v gozdu ravnatelja za vaš naslov, a on me je nagl. Dal mi je dvajset dinarjev.«

Gospod Debevc, gospodar ogromnih gozdov in velikih posestev, ne odvrne ničesar na beračeve besede. Gledal je pustni sprevid in se igral z drobižem v žepu.

Nekdo vrže pest konfetov nanj — verjetno kakšna prijateljica njegove hčerke. On se nasmeje in zagrozi z roko.

Nato stisne dvodinariko v beračev roko in se zgubi med gomilo.

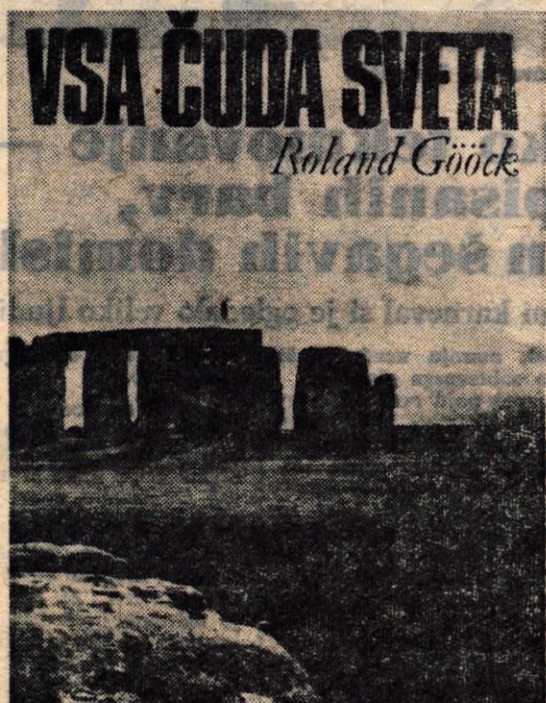
NOVO PRI ZALOŽBI MLADINSKA KNJIGA

VSA ČUDA SVETA

Knjiga, ki v bogati barvni fotografiji predstavlja 76 največjih znamenitosti sveta

Več kot 250 barvnih fotografij, med njimi so mnoge dvostranske in skopo, toda živahno napisano besedilo je avtor združil v čudovito celoto, ki bralcu približa 76 naravnih, kulturnih in tehničnih zanimivosti in znamenitosti sveta od piramid do vesoljskih poletov.

Knjigo odlikuje še:

256 strani

najkvalitetnejši papir

velik format —

22 x 29,5 cm

knjiga je vezana
v platno
in opremljena
z barvnim ščitnim
ovitkom

cena 120 din

Ne pozabite!

NAJCENEJE BOSTE SPOZNALI SVETOVNE ZNAMENITOSTI IN ZANIMIVOSTI S KNJIGO »VSA ČUDA SVETA«!

Knjigo lahko kupite v vseh knjigarnah, naročite pa jo lahko pri poverjenikih in zastopnikih založbe ali pa pri Oddelku za direktno prodajo založbe Mladinska knjiga v Ljubljani, Titova 3 s priloženo naročilnico

NAROČILNICA G-1

Ime in priimek:

Natančen naslov:

Naročam knjigo VSA ČUDA SVETA. Ceno 120 din bom plačal(a) — naenkrat — v 4 zaporednih mesečnih obrokih po 30 din. Z odplačili bom pričel(a) takoj po prejemu računa in položnic na tekoči račun Mladinske knjige v Ljubljani 501-1-30/1.

Datum:

Podpis:

Kmetovalci!

Vabimo vas na predavanje

SODOBNI KMETIJSKI STROJI
spremljano z diapozitivi.

Predavanje bo v ponedeljek, 2. II. 1970, ob 9. uri v zadrugi Kranj, Gasilska ulica 5 (Stražišče).

Vabi kmetijska zadruga SLOGA Kranj

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT
KRANJ — OBRAT KMETIJSTVO

razglaš

6 PROSTIH DELOVNIH MEST
ŽIVINOREJCEV

— za strojno možo
in oskrbo živine na
mlečnih farmah ter

s tem vabi k sode-
lovanju predvsem
KMETOVALCE z
območja Gorenjske.

Polg splošnih se zahtevajo posebni pogoji:

- nižja kmetijska šola ali priučeni živinorejec,
- poizkusno delo traja 30 dni,
- nastop dela je mogoč takoj ali po dogovoru,
- osebni dohodek po pravilniku o delitvi OD je ugoden,
- prednost imajo moški ali zakonski par.

Interesenti naj se osebno zglaš ali oddajo pismene pomdobe do 5. 2. 1970 na upravi Kmetijskega obrata KZK Kranj, v Kranju, Begunjska cesta 5 (pri Vododnem stolpu).

HOTEL
GRAD HRIB PREDDVOR
PRIREJA

Veselo pustovanje

v soboto, 7. februarja, s pri-
četkom ob 20. uri. Igra pri-
znani trio. Maske zaželjene.

GLASBILA
GRAMOFONSKE PLOŠČE vseh vrst

HERGETH

KLAGENFURT — CELOVEC, Burggasse 23

Transturist Transturist Transturist Transturist

RAZPISUJE

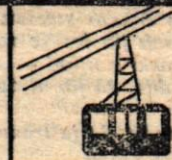
Izlet na drsalno revijo v Celovec — od 5.—15. II. 1970
Zimske počitnice v Bohinju
Zimske počitnice ob Belem jezeru (Avstrija)

Smučarske izlete na Vogel — mladinski paket

Izlet na svet, smučarsko prvenstvo v Val Gardena (Italija)

Prijava:

v tur. poslovalnicah: Škofja Loka, Ljubljana, Radovljica, Bled in Bohinj.

Prodaj

Prodaj novo KOSILNICO bertolini z volanom. Sp. Bela 2, Preddvor 338

Prodaj dobro ohranjeno SPALNICO. Naslov v oglašnem oddelku 339

Prodaj SLAMOREZNICO »ROFKAC« za koruzo (vse na motorni pogon) in CISTI-LEC za žito. Soklič Franc, Selo 20, Bled 340

Prodaj STEDILNIK na drva. Kranj, Gasilska 4 (Stražišče) 341

Prodaj PRAŠICA za zakol, po izbiri. Ilovka 1, Kranj 342

Prodaj PRASICA in RE-PO. Zapoge 19, Vodice 343

Poceni prodaj lep KU-HINJSKI KOT, starinski OKVIR 50/65, več raznih MIZ in DELOVNO MIZO (pult), nabožne in bakrotisk SLIKE ter STOJALO za stroj singer, vse lepo ohranjeno. Kokalj Tončka, Koroška 5, Tržič 344

Prodaj 4 PRAŠICE, težke po 150 do 180 kg. Praše 7, Kranj 345

Zelo poceni prodaj pol-avtomatski nemški PRAJNI STROJ alba cygnis s centri-fugo. Žibert, Kranj, Kidriče-va 17 346

Prodaj ZIMSKA JABOL-KA. Jama 3, Kranj 347

Prodaj PRASICA za zakol. Babni vrt 2, Golnik 348

Ugodno prodaj kompletno moderno KUHINJO s KO-TOM, še stoječ nerjaveč ŠTE-DILNIK na 2 in pol plošči in novo »VITRINO« oreh z MI-ZICO. Ogled takoj. Kranj, Valjavčeva 29 349

Prodaj dva PRAŠICA, tež-ka po 150 kg. Prebačevo 2, Kranj 350

Prodaj 450 kg težkega vola, vajenega vožnje. Demšar Franc, Davča 55, p. Železniki nad Škofjo Loko 351

STANOVANJE. Naslov v oglašnem oddelku 353

Zakonca z eno leto starim otrokom iščeta ENOSOBNO STANOVANJE v Kranju ali Stražišču za dobo dveh let. Plačata lahko dve leti naprej. Naslov v oglašnem oddelku 354

Iščem neopremljeno SOBO v Kranju. Naslov v oglašnem oddelku 355

Iščem prazno SOBO in KU-HINJO (lahko podstrešno) v Kranju ali bližnji okolici. Na-slov v oglašnem oddelku 366

Izgubljeno

Izgubil se je PES ovčjak. Sliši na ime »lordi«. Vrnite ga prosim proti nagradi. Go-lob Janez, Polica, Naklo 367

Ženitve

Pošten, 23-letni fant, sred-nje postave, poprečne zuna-njosti, želim spoznati pošte-no, čedno in postavno dekle od 22 do 32 let, po možnosti, da bi mi pomagala pri opre-mi hiše. Imam novo hišo v Kranju in udoben avtomobil. Ponudbe oddati pod »pošten« 368

TRADICIONALNA

maškarada V DOMU
maškarada Partizan
maškarada v Stražišču
maškarada bo 7. II. 70
maškarada

NAGRAJENE MASKE!

Rezervacije sprejema go-stilna Benedik v Stražišču

Ostalo

ZIDARSKI MOJSTER spre-jema naročila za vsa zidarska dela. Naslov v oglašnem od-delku 236

OBRTNIKI — PODJETJAJ! Prevzema honorarna KNJI-GOVODSKA DELA ali ZA-STOPSTVO. Lastni računski, pisalni stroji, pisarna in te-lefon. Naslov v oglašnem od-delku 237

Iščem primeren LOKAL v Kranju, Škofjo Loko, Tržiču, Kamniku ali Ljubljani. Po-nudbe oddati pod »bife« 238

Prostore primerne za bife ZAMENJAM za GOSTINSKI LOKAL. Ponudbe oddati pod »bife« 239

NARODNO-ZABAVNI AN-SAMBEL je prost za pustno nedeljo in torek. Naslov v oglašnem oddelku 240

FOTO-KLUB JANEZ PU-HAR KRANJ prične z novim FOTO TECAJEM. Prijave v prostorih fotokluba delavski dom, vhod 6 vsak torek od 19. do 20. ure 241

Kino

Kranj CENTER

28. januarja italij.-špan. barv. CS film SKRIVNOST BENGALSKE DŽUNGLE ob 16., 18. in 20. uri

29. januarja italij.-špan. barv. CS film SKRIVNOST BENGALSKE DŽUNGLE ob 16., 18. in 20. uri

30. januarja amer. barv. CS film PO SLEDOVIH ZLOČI-NA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

28. januarja amer. barv. CS film SERIF V NEW YORKU ob 16., 18. in 20. uri

29. januarja amer. barv. CS film SERIF V NEW YORKU ob 16., 18. in 20. uri

30. januarja amer. barv. CS film SERIF V NEW YORKU ob 18. uri, amer. VV film NE DELAJ VALOV ob 16. in 20. uri

Tržič

28. januarja zah. nem. barv. film BOBNI TABUA ob 17.30 in 19.30

30. januarja amer. barv. CS film POČITNICE V KALI-FORNIJI ob 17.30 in 19.30

Kamnik DOM

28. januarja amer. barv. VV film NE DELAJ VALOV ob 17.30 in 19.30

29. januarja amer. barv. VV film NE DELAJ VALOV ob 17.30 in 19.30

30. januarja amer. barv. CS film TAJNA VOJNA HARRY-JA FRIGGA ob 17.30 in 19.30

Jesenice RADIO

28. januarja italij. barv. film TRIJE PLAVI PANTER-JI

29. januarja amer. barv. CS film DIVJA REKA

30. januarja jugoslov. film HOROSKOP

Jesenice PLAVZ

28. januarja amer. barv. CS film DIVJA REKA

29.—30. januarja amer. barv. CS film LOCITEV PO AME-RISKO

Žirovnica

28. januarja franc. barv. CS film GOSPODAR PODZEM-LJA

Dovje-Mojstrana

29. januarja franc. barv. CS film GOSPODAR PODZEM-LJA

Kranjska gora

29. januarja italij. barv. film TRIJE PLAVI PANTER-JI

Javornik DELAVSKI DOM

28. januarja amer. barv. CS film LOCITEV PO AME-RISKO ob 19. uri

Bled

28. januarja egip. barv. film LJUBEZEN V SENCİ PIRA-MID ob 17. in 20. uri

29. januarja egip. barv. film LJUBEZEN V SENCİ PIRA-MID ob 17. in 20. uri

30. januarja amer. barv. film MOJI OTROCI — TVO-JI OTROCI ob 17. in 20. uri

Radovljica

28. januarja amer. film TARZAN IN NJGOV SIN ob 18. uri, italij. barv. film SE ZA NEKAJ DOLARJEV ob 20. uri

29. januarja franc. barv. film UJETNICA STRASTI ob 20. uri

30. januarja nemški film HELGA ob 20. uri

Škofja Loka SORA

28. januarja amer. barv. CS film STREL V TEMI ob 18. in 20. uri

29. januarja franc. barv. VV film HO ob 20. uri

30. januarja franc. barv. VV film HO ob 18. in 20. uri

GOSPODINJSKI TEDEN

29.1. 7.2.
10% POPUSTA

POSTELJNINA (METRAŽA IN KONFEKCIJA), ODEJE, PREŠITE ODEJE, POSTELJNA PREGRINJALA, PRTI, SERVIETI, STENSKI ŠČITNIKI, DEKORATIVNO BLAGO, POHIŠTVENO BLAGO, PREPROGE, TEKAČI, OBLOGE TAL, ZIDNE TAPETE, PVC PRTI NA METER, FROTIR BRISAČE

TUDI NA KREDIT

NAMA
LJUBLJANA
ŠKOFJA LOKA KOČEVJE

Sporočamo žalostno vest, da je po krajši, mučni bolezni umrla naša draga sestra in teta

Anica Cegnar
upokojenka

Pogreb drage sestre in tete bo izpred mrliške veže na kranjsko pokopališče v četrtek, dne 29. januarja 1970, ob 16. uri.

Žalujoci: Karlo, Janko, Mirko in Lado z družinami in drugo sorodstvo

Kranj, Zagreb, Ljubljana, dne 27. januarja 1970

Motorna vozila

Prodaj odlično ohranjen FIAT 1100 po generalni. Kranj, Zanova 15 352

Stanovanja

Družina gre pomagat k sta-rejšim ljudem na kmetijo za

Izdaja in tiska CP »Go-renjski tisk« Kranj, Ko-roška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupš-čine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Te-lefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, ma-loglasna in naročniška služba 22-152 — Naročni-na: letna 32, polletna 16 dn., cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: be-seda 1 dan, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

V dveh urah 400,00 din, lahko pa tudi več

V zadnjem času so časniki preplavljeni z informacijami okrog razcveta prostitucije pri nas in v svetu. Smo za javno (v javnih hišah) ali ilegalno obrt? To je vprašanje, ki ga je nedavno javno razgrnil največji jugoslovanski tehnik Vjesnik u sredi.

Namen tega sestavka ni, da bi razpravljali o tem. Želim le opisati, kako sta lani dve reški prostitutki planirali pohod po Gorenjski. Za uvod pa nekaj podatkov o reških prostitutkah.

Trenutno je na Reki 300 prostitutk, ki javno iščejo stranke. Cena od steklenice piva do 15.000 lir. Občinska skupščina Reka daje letno iz občinskega proračuna tri milijone starih dinarjev za zdravljenje prostitutk. Lani so zabeležili 400 primerov spolnih bolezni. Samo ena prostitutka je v kratkem času prenesla bolezen na 19 moških. Zdravniki imajo obilo dela, pa tudi milica, občina in družbenopolitične organizacije.

In zgodilo se je, da sta dve reški prostitutki sklenili obiskati Gorenjsko. Za pohod sta izdelali podoben načrt. Z Reke sta odpotovali dan pred pomembnim cerkvenim praznikom. Slovenci so pobožni, sta menili in pot usmerili na Brezje.

Nista se zmotili. Na Brezjah je mrgolelo ljudi. Prespali sta na klopi v cerkvi. Ena od njih je imela s seboj tudi otroka.

Drugi dan sta se oblekli v zamazane cunje in se usedli vsaka z ene strani vhodnih vrat cerkve na Brezjah. Prosili sta miloščino in obljubljali nebesa vsem. »Reviči, v Jugoslaviji, pa brez dela, so momljali tisti, ki menijo, da je država molzna krava.« In »reviči« sta pridno stegovali roke, seveda tudi ubogi otroček, dokler igre ni prekinil miličnik.

Od tu dalje poslušajte, kaj mi je povedal sodnik za prekrške.

Prostitutka z otrokom je v dveh urah na Brezjah dobila 40.000 S din, prostitutka brez otroka pa 12.000 S din miloščine. Ženska brez otroka,

stara 25 let, je sodniku priznala, da se že dve leti poklicno ukvarja s prostitucijo na Reki.

Sodnik: »Kako pa sploh osvojite moškega v teh zamazanih capah?«

Ženska: »Če prosim miloščino, se oblečem v stare obleke. Ko iščem stranke, se oblečem sodobno, seveda se tudi našminkam in napudram, grem v kavarno, naročim kavo in pomežikujem na levo in desno.«

Sodnik: »Kakšna pa je tarifa?«

Ženska: »Od štiri do šest starih tisočakov.«

Sodnik: »In koliko zaslužite na mesec?«

Ženska: »Okrog 200 do 300.000 starih dinarjev.«

Sodnik: »Ste poročeni?«

Ženska: »Ločena sem. Mož živi v Bosni. Tja mu pošiljam denar, ker vzdržuje našinega otroka, pozimi pa ju tudi za več dni obiščem.«

Sodnik: »Ve bivši mož kaj delate?«

Ženska: »Seveda ve, pa se ne zmeni. Vesel je, da mu dam denar.«

Sodnik: »Kam pa ste namepravili z Brezij?«

Ženska: »Zelega sem pogledati, če bi se dalo kaj zaslužiti na Bledu.«

In tako je miličnik prekrižal pohod dveh prostitutk po Gorenjski. (Rad bi vedel, kako se počutijo tisti, ki so dali miloščino ženski, ki mesečno zasluži 300.000 starih dinarjev).

J. Vidic

S POSREDUJEMO PRODAJO

POŠKODOVANIH NOVIH

štedilnikov in hladilnikov:

1. 30 ŠTEDILNIKOV na trdo gorivo, izdelava Gorenje Velenje, začetna cena za 1 štedilnik 100 din

2. 1 HLADILNIK HIMO KT-130 I, začetna cena 450 din

3. 1 HLADILNIK HIMO KT-130 I, začetna cena 150 din

4. 1 HLADILNIK za globoko zmrzovanje — konzervator SGH — 220 I začetna cena 300 din

Za predmete pod št. 1.—3. je ogled možen vsak dan od 8. do 13. ure v VELEŽELEZNINI MERKUR Kranj, glavno skladišče pri železniški postaji.

Hladilnik pot št. 4 je na Zavarovalnici Sava, PE Kranj, ogled je možen vsak dan od 8. do 13. ure. Pismene ponudbe sprejema Zavarovalnica Sava PE Kranj do petka, 30. 1. 1970, do 12. ure.

Razpisna komisija trgovskega podjetja DELIKATESA Jesenice

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

— da ima visoko strokovno izobrazbo ekonomske smeri in 3 leta prakse na vodilnem delovnem mestu.

— višjo izobrazbo ekonomske smeri ali priznana stopnja strokovnosti višjega komercialista in 8 let prakse na vodilnem delovnem mestu v trgovini.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge hkrati z dokazili o izpolnitvi teh pogojev razpisni komisiji v roku 15 dni po objavi v časopisu.

Nesreče v zadnjih dneh

V petek, 23. januarja, se je na cesti drugega reda v Stari Loki zaradi neprimerne hitrosti pripetila prometna nezgoda vozniku osebnega avtomobila Milanu Rusu iz Škofje Loke. Avtomobil je zaneslo v desno zunaj cestišča, kjer je trčil v betonski stebler vhodnih vrat dvorišča Doma slepih in ga podrl. V nesreči je bil voznik huje ranjen, prav tako tudi sopotnica Martina Podlar iz Pušala, medtem ko se je sopotnik Franc Rupar le laže. Škode na avtomobilu je za 6000 din.

Zaradi neprimerne hitrosti na spolzki zasneženi cesti je v soboto, 24. januarja, popoldne voznik osebnega avtomobila Jože Gluhododov iz Ljubljane trčil v avtobus, voznik Branko Prezelj. Nesreča se je pripetila na cesti tretjega reda v Logu pri Škofji Loki. Sopotnica v osebnem avtomobilu Doroteja Gluhododov je bila huje ranjena, voznik pa lažje. Škode na vozilih je za 12.000 din.

Istega dne zvečer se je pripetila prometna nezgoda na cesti prvega reda pri Drulovki. Voznik osebnega avtomobila Jože Ovsenik iz Ljubljane je hotel prehiteti kolono vozil, vendar zaradi kolone avtomobilov iz nasprotna smeri tega ni mogel. Zato je pritisnil na zavore. Avtomobil je zato začelo zanašati najprej v desno, nato pa še na levo stran, kjer je z zadnjim delom zaprl cesto vozniku osebnega avtomobila Mihaelu Plešču iz Preske pri Medvodah. Pri trčenju ni bil nihče ranjen, škode na vozilih pa je za 14.000 din.

V nedeljo, 25. januarja, popoldne se je na cesti prvega reda med Orehkom in Mejo pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Alojz Likovič je vozil proti Ljubljani z neprimerno hitrostjo glede na stanje ceste. Njegov avtomobil je začelo zanašati, tako da je zadel v osebni avtomobil Marjana Peternelja iz Škofje Loke in avtomobil Franca Velkavraha iz Ljubljane, ki sta pripeljala iz nasprotna smeri. Voznik Likovič je bil v nesreči huje ranjen, njegov sopotnik pa laže. Laže je bil ranjen tudi voznik Peternelj. Škode na avtomobilih je za 22.000 din.

V nedeljo popoldne se je pripetila prometna nezgoda pri Dorfarjih, ko je začelo zanašati na gladki zasneženi cesti voznika osebnega avtomobila Janeza Potokarja iz Škofje Loke. V nesreči je bila sopotnica Marija Potokar huje ranjena in so jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na avtomobilu je za 4000 din.

L. M.

Pogorelo gospodarsko poslopje

V ponedeljek, 26. januarja, je neznanec zažgal gospodarsko poslopje Mire Poličar na Brezjah št. 75. Poslopje je

pogorelo do tal. Škode je za okoli 40.000 din. Gasili so gasilci z Brezij in iz Begunj.

L. M.

Slabo vino za novo leto

V jeseniški občini se je decembra in okrog novega leta pojavilo več prodajalcev vin, ki so vino prodajali po hišah. To je posebna zvrst krošnjarjenja, ki je prepovedana. Lani so se v radovljiski občini pojavili prodajalci nabožnih slik, potem prodajalci puha, prodajalci vina pa se občasno pojavljajo skoraj po vseh občinah. Ni znano, koliko jih v tej ali oni občini preganjajo, tod na Jesenicah so sklenili, da jim stopijo na prste. Naj navedem primer samo enega prodajalca. Miko Sakič je imel na Jesenicah v Ilirski ulici 500 litrov vina in 50 litrov žganja, ki ga je prodajal po hišah po ceni 350 S din za liter. Sakič je imel tudi 100 litrov vina pri nekem kmetu v Zirovnici. Tržna inspekcija in milica sta zapečatili in odvzeli 100 litrov vina, kmetu pa naročili, naj se Sakič takoj zgleda na postaji milice Jesenice. No, Sakič je začutil vroča tla, pa je hitro odpotoval domov, na postaji milice pa se sploh ni javil. Zadeva je v rokah občinskega sodnika za prekrške.

Za tiste pa, ki radi pijejo »cenena« in na črni borzi prodana vina, naslednje obvestilo:

Inspekcijska služba je vzorec Sakičevega vina poslala v analizo kmetijskemu institutu SRS Ljubljana, ki je po analizi vina zapisal: »Rdeče vino je bolno in defektno. Ni sposobno za promet.« J. V.

KŽK Kranj

obrat Kmetijstvo

prodaja NA JAVNI DRAZBI

naslednja osnovna sredstva

več traktorjev FE-35
več traktorjev FE-65
avto kombi IMV
in vse vrste težjih in lažjih traktorskih priključkov

Prodaja bo v ponedeljek, dne 2. 2. 1970 ob 9. uri na obratu Vrtnarija Zlato polje (cesta proti Golniku).

Vlom v brivnico

V noči od 24. na 25. januarja je neznanec vlomil skozi odprto okno kopalnice v prostore mestne brivnice v Kranju. V brivnici je odprl nekaj nezaklenjenih predalov, vendar tam ni našel denarja. Skušal je tudi odpreti vzdano manjšo železno blagajno, vendar se mu ni posrečilo. V blagajni je bilo 2530 din.

Zimska pionirska atletska liga

Vse bolj zanimivo

Klemen Kobal

Prvenstvo Slovenije v skokih za mladince

Spet oba naslova ostala na Gorenjskem

Na planiški 60-metrski skakalnici in na 40-metrski skakalnici v Kranjski gori je bilo minulo nedeljo letošnje republiško prvenstvo v smučarskih skokih za starejše in mlajše mladince. Med 44 nastopajočimi v kategoriji starejših mladincev so imeli največ uspeha mladi skakalci kranjskega Triglava, saj se je med 11 najboljših uvrstilo kar pet skakalcev Triglava. Največji podvig je napravil Klemen Kobal, ki je z naskokom več kot 15 točk osvojil naslov republiškega prvaka. To je njegov že tretji naslov v zadnjih treh letih in vse kaže, da bo solidno formo obdržal tudi na prihodnjih tekmovanjih, predvsem na nedeljskem evropskem prvenstvu v Avstriji in na državnem prvenstvu, ki bo čez 10 dni v Delnicah. Na odlično drugo mesto pa se je uvrstil prav tako Kranjčan Franci Mesec, ki je z dvema zelo uspešima skokoma povsem zaslužen osvojil srebrno kolajno. Razveseljivo je tudi to, da iz tekme v tekmo skače vedno boljše Jože Kapušin, ki je utrpel v jesenskih pripravah na umetni masi v ČSSR zelo hudo poškodbo. V nedeljo je bil zelo dober in se je uvrstil na solidno sedmo mesto in pustil za sabo več kvalitetno boljših skakalcev.

Pri mlajših mladincih se je vodila borba za prvo mesto kar med petimi tekmovalci. Naslov prvaka pa je končno osvojil Igor Legat iz Zirovnice z minimalno prednostjo le ene desetinke točke pred Ljubljancem Ilnikarjem. Na odlično peto mesto se je uvrstil Janez Poljanšek iz Zirov. V deseterico najboljših se je z Gorenjske uvrstil še Rozman iz Dupelja, ki sedaj tekmuje za kranjski Triglav. Letošnje prvenstvo je po kvaliteti zelo uspelo, zlasti razveseljiva udeležba je v konkurenci mlajših mladincev, kjer je trenutno še sorazmerno slaba kvaliteta.

Rezultati: starejši mladinci — 1. Kobal (Triglav) 223,8 (60,5, 59,5); 2. F. Mesec (Triglav) 209,3 (58,5, 56,5)... 7. Kapušin (Triglav) 182,5 (53, 54)... 9. Grosar (Triglav) 177,0 (53, 49)... 10. Rakar (Jesenice) 166,9 (51, 51), 11. Norčič (Triglav) itd. mlajši mladinci: 1. Legat (Jesenice) 190,9 (34, 34,5); ... 5. Poljanšek (Ziri) 185,3 (33,5, 33,5) ... 8. Rozman (Triglav) 177,2 (30,5, 33) itd.

J. Javornik

Smučarski skoki

Trije Kranjčani na evropsko prvenstvo

Prihodnjo nedeljo, 1. februarja, bo v Gosau (Avstrija) tretje evropsko prvenstvo za mladince v skokih, klasični kombinaciji in v tekih. V naši državi vrsti za solo skoke bosta nastopila tudi Kranjčana Kobal in F. Mesec. V klasični kombinaciji pa bo tekmoval edini predstavnik Jugoslavije Srečo Grosar (Triglav).

J. J.

S.

Košarka na kranjski gimnaziji

Tudi letos je kranjska gimnazija izvedla svoje prvenstvo v košarki. Prvo mesto so osvojili dijaki drugega letnika predvsem po zaslugi odličnega Slokana. Ekipe II. letnika je namreč v finalni igri premagala četrti letnik z rezultatom 86:40.

Drugo kolo zimske pionirske lige v atletiki je bilo po pričakovanju zanimivejše in bolj privlačno od uvodnega. Po prvih rezultatih smo lahko že približno ocenili moč posameznih ekip in napravili papirnati izračun prihodnjih rezultatov.

Pri pionirjih so tokrat zabeležili najvišjo zmago učenci OŠ Simon Jenko iz Kranja, ki so tako tudi po drugem kolu na prvem mestu. Tudi njihovi najhujši tekmeči, pionirji OŠ Lucijan Seljak iz Strazišča, so pobrali ves izkupiček in tako ostaja jo druga neporažena ekipa. Precej smole so imeli tekmovalci iz Senčurja, ki so v Kranju tesno izgubili proti vrstnikom iz OŠ Stane Žagar. Senčurjani bi s popolno ekipo verjetno odnesli iz Kranja vsaj točko.

Pri dekletih se je na prvo mesto preinila ekipa OŠ Lucijan Seljak, ki je doma premagala nasprotnice iz Cerkelj z največjo možno razliko. Lanskoletna najboljša ekipa OŠ Simon Jenko je trenutno na drugem mestu. Zanesljivo zmago so dosegle tudi predstavnice OŠ Stane Žagar proti ekipi iz Senčurja. Po tem kolu je brez točk ostala samo šola iz Cerkelj.

Posamezniki so tudi tokrat zabeležili nekaj najboljših rezultatov. Metka Papler (SJ) je izboljšala svoj rekord v suvanju medicinke, prav tako je svoj rekord popravil Zdravko Pavlin (SZ) v skoku v daljino. Osnovna šola L. Seljak pa se lahko pohvali z najboljšimi sprinterkami, saj je za Jocičovo dosegla v teku na 20 m rezultat 3,3 še Jana Cijak.

Rezultati — pionirji
OŠ. Lucijan Seljak : OŠ Cerklje 31:19; 20 m: Erjavec (LS) 3,3, Pompe (LS) 3,3; višina: Silar (LS) 140, Hafner (LS) 140; daljina z mesta: Hafner (LS) 255, Pompe (LS) 238; medicinka: Murovec (LS) 14,45, Blagotinšek (LS) 14,42; plezanje po vrvi: Polajnar (CE) 4,1, Perko (CE) 4,5.

OŠ Preddvor : OŠ Simon Jenko 16:34; 20 m: Fortuna (SJ) 3,1, Mrak (SJ) 3,2; višina: Lotrič (SJ) 140, Berložnik (PR) 135; daljina z mesta: Fortuna (SJ) 260, Mekiš (SJ) 239; medicinka: Rot (SJ) 15,13, Lotrič (SJ) 14,88; plezanje po vrvi: Rot (SJ) 3,8, Jakovac (SJ) 3,9;

OŠ Stane Žagar : OŠ Senčur 27:23; 20 m: Tršan (SZ) 3,2, Sitar (SE) 3,2; višina: Pavlin (SZ) 145, Rahne (SE) 140; daljina z mesta: Pavlin (SZ) 270, Tršan (SZ) 249; medicinka: Prača (SZ) 15,19, Zupan (SE) 14,89; plezanje po vrvi: Sitar (SE) 3,7, Medved (SZ) 4,2;

Lestvica
S. Jenko 2 2 0 0 68:32 4
L. Seljak 2 2 0 0 57:42 4
Senčur 2 1 0 1 53:43 2
S. Žagar 2 1 0 1 50:49 2

Cerklje 2 0 0 2 35:65 0
Preddvor 2 0 0 2 34:66 0

Rezultati — pionirke
OŠ Lucijan Seljak : OŠ Cerklje 35:15; 20 m: Jocič (LS) 3,3, Cijak (LS) 3,3; višina: Kavčič (LS) 125, Ozim (LS) 120; daljina z mesta: Ozim (LS) 211, Hafner (LS) 209; medicinka: Jocič (LS) 10,77, Bajželj (LS) 9,88; plezanje po vrvi: Hafner (LS) 4,7, Kavčič (LS) 4,7.

OŠ Preddvor : OŠ Simon Jenko 17:33; 20 m: Markun (P) 3,4, Pogačnik (SJ) 3,5; višina: Papler (SJ) 130, Bura (SJ) 125; daljina z mesta: Pogačnik (SJ) 228, Šturm (SJ) 221; medicinka: Papler (SJ) 12,72, Šturm (SJ) 9,62; plezanje po vrvi: Kreačič (SJ) 5,0, Kump (SJ) 6,5.

OŠ Stane Žagar : OŠ Senčur 31:19; 20 m: Kurnik (SE) 3,7, Lojk (SZ) 3,8; višina: Jenko (SZ) 120, Dragan (SZ)

120; daljina z mesta: Jenko (SZ) 213, Grobovšek (SZ) 211; medicinka: Kurnik (SE) 11,84, Gašperlin (SE) 9,18; plezanje po vrvi: Prestor (SZ) 5,1, Cunk (SZ) 5,7.

Lestvica
L. Seljak 2 2 0 0 64 :36 4
S. Jenko 2 2 0 0 62,5:37,5 4
S. Žagar 2 1 0 1 52 :48 2
Senčur 2 0 1 1 44 :56 1
Preddvor 2 0 1 1 42 :58 1
Cerklje 2 0 0 2 35,5:64,5 0
Pari tretjega kola (februar): Cerklje — Preddvor; S. Jenko — S. Žagar; Senčur — L. Seljak.

M. Kuralt

Med zimskimi počitnicami je kranjsko zimsko kopališče odprto vsak dan od 9. do 13.30 in od 15. do 19. ure. Ob nedeljah pa od 7. do 19. ure.

Od nedelje do nedelje

ALPSKO SMUČANJE — Na tekmovanju mladincev in mladink za kategorizacijo v Slovenj Gradcu sta bili pri mlajših mladinkah najboljši Kranjčanki Jocičova in Bajžljeva. Pri mlajših mladincih je bil prvi Peharc iz Tržiča pred Skokom (Triglav). Pri članih pa je zmagal Kranjčan Leben.

V Mojstrani je tekmovalo v veleslalomu skoraj 250 pionirjev. Pri starejših pionirkah je zmagala Jeseničanka Ojzeljeva, pri mlajših pionirjih Oblak (Jesenice), med mlajšimi pionirkami pa Celjanka Prelog, pri starejših pionirjih pa je bil z Gorenjske najboljši Križaj, ki je osvojil drugo mesto.

KEGLJANJE — Pred pričetkom tekmovanja v republiški ligi so imele najboljše slovenske ekipe dva četverboja. Na obeh je bil najboljši kranjski Triglav. V soboto je bil nastop v Kranju, kjer so domačini podrl 6900 kegljev, med posamezniki pa je bil najboljši v ekipi Triglava Jože Turk. V nedeljo so vse štiri ekipe (Triglav, Branik, Konstruktor in Gradis) nastopile v Ljubljani. Triglav je bil še uspešnejši in je podrl 6947 kegljev. Med posamezniki pa je bil najboljši Vehovec z 902 kegljema.

ROKOMET — V nadaljevanju odprtega zimskega prvenstva Slovenije so minulo nedeljo igrali v moški B skupini. Ekipa Križ je dosegla pomemben uspeh, ko je igrala z drugo ekipo Celja neodločeno 15:15 (8:7). Kljub vsemu pa je ekipa Križ še vedno na zadnjem mestu.

SANKANJE — Na prvem evropskem prvenstvu s tekmovalnimi sanmi na naravnih progah, ki je bilo minulo nedeljo v Avstriji, so v kategoriji enosedov Gorenjci dosegli naslednja mesta: 19. Ulčar (Jesenice), 21. Resman Begunje, 24. Klinar (Jesenice), 30. Pikon (Boh. Bistrica). V disciplini dvosedov je bila dvojica Ulčar—Klinar na desetem mestu, par Pikon—Resman pa na enajstem mestu.

HOKEJ NA LEDU — Državno prvenstvo v hokeju na ledu gre h koncu. V prihodnjih dneh bodo na sporedu še zadnja kola. V zadnjem kolu so Jeseničani doživeli spet poraz, tokrat v igri z ljubljansko Olimpijo z 2:3. Kljub vsemu pa imajo še vedno takšno prednost, da jih praktično ne more dohiteti do konca prvenstva niti ena ekipa. V prihodnjem kolu se bosta na Jesenicah srečali ekipe Kranjske gore in Jesenice, Olimpija se bo pomerila doma v borbi za drugo mesto z Medveščakom, v Beogradu pa bo tekma Partizan : Slavija.

SMUČARSKI SKOKI — V nedeljo je bil končana turneja olimpijskih skakalnic za Veliko nagrado narodov. Jugoslovani so se na tekmah v Chamonixu, St. Moritzu in Cortini solidno uvrstili. Na prvi tekmi je bil od naših najboljši Mesec, na ostalih dveh pa Zajc. V ekipni konkurenci je Jugoslavija zasedla drugo mesto za zmagovito češkoslovaško ekipo.

J. Javornik

S slavnostne seje ob 60-letnici Edvarda Kardelja — Foto: F. Perdan

60 let Edvarda Kardelja

Na današnji svečanosti v slovenski skupščini je predsednik pogodbene skupnosti Občan in predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar pred slovesnim trenutkom, ko je v imenu vseh slovenskih občinskih skupščin izročil Edvardu Kardelju listino o imenovanju za častnega občana vseh slovenskih občin, v govoru tudi na kratko orisal bogato življenjsko pot in ustvarjalno delo revolucionarja, misleca in državnika Edvarda Kardelja.

Dejal je, da so njegove besede le skromen odsev tiste velike revolucionarne poti, po kateri je stopal in stopa tovariš Kardelj več kot 40 let. Ko se je dotaknil življenjske poti mladega Edvarda Kardelja, je dejal, da so že takrat (1926. in 1928. leta) opredeljevali njegovo nadaljnjo usmeritev, socialni položaj takratnega delovnega človeka, razredna nasprotja in boj delavskega gibanja, problemi našega zatiranega naroda, problemi mladega človeka, ki je usmerjen na ideološka in politična iskanja in druge okoliščine. »Nanj pa je vplival tudi Srečko Kosovel, ki je v svojih pesmih prav te probleme tako močno in prizadeto izražal...« Od takrat naprej je njegova revolucionarna aktivnost in njegova pronicljiva misel nenehno spremljala družbeno življenje na Slovenskem, v Jugoslaviji in v svetu. Ko se je tovariš Edvard Kardelj zaradi revolucionarne aktivnosti 1932. leta vrnil iz zapora, na katerega ga je obsodil takratni režim za dve leti, se je takoj povezal s tovarišem Kidri-

čem in se z nekaterimi drugimi lotil obnove partije na Slovenskem.

Razprave in članki Edvarda Kardelja so se v naprednih mladinskih listih v Sloveniji in Jugoslaviji začeli pojavljati še pred začetkom tridesetih let. Samo nekaj let kasneje pa tudi v Ljudski pravici, Književnosti, Sodobnosti, Ljubljanskem zvonu in drugod. Tovariš Kardelj je bil 1937. leta na ustanovnem kongresu Komunistične partije Slovenije glavni tvorec manifesta. Njegovo najpoglavnejše delo, ki kaže na njegove tedanje napore in aktivnost, pa je delo Razvoj slovenskega narodnega vprašanja, ki je izšlo 1939. leta. Tovariš Zalokar je poudaril, da je bila vodilna misel Edvarda Kardelja danes kot pred leti: enakopravna vključitev slovenskega naroda, povezana z drugimi jugoslovanskimi narodi, v prve vrste družbenega napredka v svetu, kar mu omogoča najbolj ugodne pogoje za njegov lastni razvoj.

Skupaj z Borisom Kidričem sta pripravljala ustanovitve osvobodilne fronte. Tovariš Kardelj je postal član vrhovnega štaba NOV in POJ, ki je bil ustanovljen 1941. leta v Stolcah. Tudi v tistih kritičnih časih — v obdobju revolucije — je tovariš Kardelj vedno znal postavljati konkretne in realne cilje zgodovinskim zahtevam najširših ljudskih množic. Vedno znova se je loteval vprašanj narodnoosvobodilnega boja in organizacije ljudske oblasti, kjer so nastajale nejasnosti, omahovanja in celo napačni zaključki. Bil je

strateg, politik, organizator ljudske oblasti in v vseh ozirih najožji Titov bojni tovariš. — O takratni revolucionarni poti jugoslovanskih narodov in hkrati o delu tovariša Kardelja nam govori vojni opus Pot nove Jugoslavije.

»Tisto, na kar je tovariš Kardelj opozarjal v svojih razpravah pred vojno, med narodnoosvobodilnim bojem in po njem, ni prav v ničemer izgubilo na svojem pomenu, kajti za prihodnost je slovenskemu narodu v resnici odprta samo ena pot: biti s socializmom in ga braniti, biti s samoupravnim in demokratičnim razvojem socializma in nenehno zagotavljati njegov napredek, stalno se upirati težnjam po dominaciji, ki skuša spodkopavati nacionalno neodvisnost, prav tako pa se postaviti po robu vsem pojavom sovraštva med narodi, nacionalistični sebičnosti ter zapiranju pred sodobnimi tokovi humanističnega povezovanja človeštva...« je dejal tovariš Zalokar.

Potem je poudaril, da je v teoretičnem in političnem delu tovariša Kardelja najbrž največji pomen posvečen graditvi in izpopolnjevanju sistema socialističnih odnosov na različnih družbenih področjih. Ideja vsemu je samoupravljanje. Danes bi si težko predstavljali upravljanje samoupravljanja brez ustvarjalne moči in sposobnosti tovariša Kardelja. Pri tem pa ne gre zgolj za ustavne dokumente. Bil je pobudnik in soustvarjalec pri graditvi komunalnega sistema, sistema razširjene reprodukcije, pri skupščinskem sistemu, pri razvoju samouprav-

ljanja v delovnih organizacijah, pri sistemu financiranja družbenih služb, izobraževanja itd. Pri tem pa je bil tovariš Kardelj vedno samokritičen in vztrajen pri iskanju novih, ustrežnejših rešitev. To nam najbolje potrjuje besede, ki jih je 1961. leta izrekel na letni skupščini Stalne konference mest v Nišu: »... nikoli niso bile zadene tako dobre, da ne bi mogle biti boljše...« Pri vsem svojem delu je bil ved-

no in je tudi danes marksist, dialektik in hkrati odločen kritik nedemokratičnih ali izkrivljenih mednarodnih in drugih odnosov. Vedno je znal pravočasno opozoriti na nevarnost, na naloge, na pot, po kateri stopamo... Vrsta njegovih napovedi in nalog se je uresničila. Nič manj pa ni pomembno njegovo delo na področju meddržavnih odnosov. Tovariši Tito, Kardelj in še nekateri drugi so s politiko miroljubne koeksistence v povezavi z deželami tretjega sveta in drugimi miroljubnimi silami povečali mednarodni ugled in pomen Jugoslavije.

Delo tovariša Kardelja pa je tudi ozko povezano z uveljavitvijo komunalnega sistema. Še več. »Sedaj, ko je razvoj notranjih odnosov v komunah že dosegel neprijemno višjo raven, kot je bilo to značilno ob začetku uvajanja komunalnega sistema, je tovariš Edvard Kardelj zopet med prvimi, ki opozarja, da moramo napraviti korak naprej v tkanju vezi med občinsko skupščino ter samoupravnimi organi v delovnih organizacijah in drugih samoupravnih skupnostih.« Čaka nas nadaljnji razvoj krajevne skupnosti...

Preden pa je tovarišu Kardelju v imenu vseh slovenskih skupščin čestital k njegovemu jubileju in mu zaželel nadaljnjih delovnih uspehov, je tovariš Zalokar dejal: »Ko danes imenujemo tovariša Kardelja za častnega občana vseh slovenskih občin, zopet vemo, da je to samo trenutek sredi njegove dolge delovne poti... In ta naporna pot je posejana z izjemno velikimi uspehi in ustvarjalnim zadovoljstvom.«

A. 2.

Edvard Kardelj se je rodil 27. januarja 1910 v Ljubljani. Končal je učiteljsko šolo, vendar po maturi ni mogel začeti z opravljanjem tega poklica. Tedanji režim mu je to zaradi njegovih naprednih idej onemogočil. — Že s 16. leti je postal član ilegalne organizacije zveze komunistične mladine Jugoslavije. Članstvo v tej organizaciji pa je pomenilo tudi začetek njegovega revolucionarnega in aktivnega ustvarjanja. 1930. leta je bil zato obsojen na dve leti zapora. 1932. je postal član obnovljenega pokrajinskega komiteja KPJ. Ko se je 1937. leta po treh letih vrnil iz Sovjetske zveze, je postal član novega vodstva KPJ s tovarišem Titom na čelu. Še isto leto je na Čebinah nad Trbovljami organiziral ustanovni kongres komunistične partije Slovenije. — Do vojne ni miroval. Pod psevdonimom Sperans je objavil vrsto del. Takoj po začetku vojne pa je skupaj s tovarišem Titom in drugimi organiziral narodnoosvobodilno gibanje. Bil je eden od ustanoviteljev OF. Isto leto septembra je postal član vrhovnega štaba NOV in POJ. Bil je član Avnoja. — Po vojni je opravljal vrsto različnih državnih funkcij in neumorno delal pri razvijanju socialističnih odnosov. Bil je soustvarjalec našega samoupravnega sistema in aktivni oblikovalec miroljubne koeksistence. — Njegova dela: Socializem in vojna, Problemi socialistične politike na vasi, O nekaterih aktualnih problemih mednarodnih odnosov itd., so prevedena v mnoge tuje jezike. Znan in nadvse pomemben je njegov prispevek k Novi ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije iz 1962. leta. — Za svoje neumorno delo in zavzemanje za mir v svetu je dobil vrsto odlikovanj doma in v tujini. — Sedaj je med drugim član izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Minuli petek pa mu je predsednik Tito ob njegovem 60. rojstnem dnevu izročil najvišje jugoslovansko odlikovanje: red jugoslovanske velike zvezde.